

MAGELÓNA.

Tragedie ve čtyřech jednáních

od

Josefa Jiřího Kolára.

Druhé vydání.

V PRAZE.

NAKLADATELSTVÍ I. L. KOBER KNIHKUPECTVÍ.

1911.

OSOBY.

Rudolf II., římský císař, uherský a český král.
Don César, jeho syn z levého boku.
Volfgang Rumpf, Rudolfův tajemník.
Jindřich Oto z Losu a na Těchobuzi.
Eva z Losů, jeho choť, rozená d'Ayamonte.
Lomnický z Budče.
Netter z Glouchova.
Diviš Boryně na Roztokách.
Ciovanni Spinula, } z čeledi Benátského oratora.
Gonsalvo d'Asunar, }
Doña Magelóna Trebizonda.
Henriquez, její synáček.
Helena Milinská, Trebizondina důvěrnice.
Sendivojus, alchymista a Césarův vychovatel.
První } komorník císařův.
Druhý }
Jechoň, domovní hofmistr paní Evy z Losů.
Císařský prokurator.

Císařští služebníci. Sloužící a služky u Trebizondy. Stráže.
Halapartníci. Ponocní. Sloužící paní Evy z Losů. Hosté.

Dějiště jest dílem na letohrádku Magelóny Trebizondy
blíže Prahy, dílem v Praze roku 1598.

Jednání první.

Elegantní salon na letohrádku Magelóny Trebizondy blíže Prahy. Náradí podle vkusu onoho věku velmi skvostné a nádherné. Trebizonda ve večerním oděvu sedí na aksamitové pohovce, podle ní Helena Milínská, majíc v náruči loutnu. Naproti oběma ženštinám na stolicích Don César, Netter z Glouchova, Diviš Boryně a Šimon Lomnický.

V pozadí o stolicí se podpíraje Sendivojus.

V ý s t u p 1.

Trebizonda, Helena Milínská, Don César, Netter z Glouchova, Diviš Boryně, Lomnický, Sendivojus.

(Při vyhrnutí opony slyšeti hru Heleninu na loutnu a celá společnost tleská a volá: »Výborně! krásně!«)

Netter. } Oh čarokrásné!
Diviš. } Andělská píseň!
Don César. } Medový to madrigal!

Trebizonda. Kterak jest politování hoden pan Tiburc Žďárský, že není zde přítomen. Zlým osudem jest oloupen o blahozvuk, kterýž by se jeho srdce nejvíce byl dotýkal.

César. Ba oloupen o celé moře blahosti!

Diviš. Oloupen o celé peklo žárlivosti!

Helena. Ó zlí, zlí pánové! — Abych se vašeho vtipkování uchránila, vzala jsem útočiště ke zpěvu

a loutně. A hle, sotva že loutna umlkla, již nová mě jímá bázeň z vašeho vtipu.

Lomnický. Ajta! jaký to souhlas našich citů! V bázni se spolu shodujeme. Též já vtipu a ústipku se lekám.

Netter. Aj, aj, korunovaný básník — poeta laureatus — a báti se vtipu! Tuším, že máte snad větší příčinu se báti toho, aby nevkouzl do vašeho tajemného příbytku některý vtipný Adónis v Benátském kroji. — Oh, jen se nepřetvařujte, milý Šimone! Je nám dobře povědomo, že ve svém domě na Linhartské čtvrti jakousi krásotinku skrýváte, kteráž prý pochází odněkud z hor, z dalekých hor, z pyrenejských hor.

Trebizonda. Ah bravo, signore Lomnický! I hle, co mi tu připadá! — Radím vám, abyste si svou ovci, totiž svou dulcineu pilně střehl, neboť z jistého pramene bylo mi svěřeno, že před čtrnácti dny pan Netter z Glouchova v plášti zaobalen okolo vašeho domu obcházel.

Helena. Před čtrnácti dny? — Oh, pak není to nebezpečnoství tak veliké. Čtrnácte dní jest v dějinách lásky předlouhý čas.

César. To boží pravda. A v tak dlouhém čase dějí se převeliké proměny. Krásná Trebizonda tomu zajisté přisvědčí.

Trebizonda. Co jste nyní, milostivý pane, vyřknouti ráčil, je ze zkušenosti vzato. Láska jest pokrmem srdce v téže míře, jako jídla pokrmem těla. Aj, kdož by vždy požíval téhož pokrmu?

Netter (s úsměchem). Výborně! To je smutná útěcha pro Dona Césara a pro všechny ostatní, kteří se za vaší krásou blázní.

Lomnický. Račte odpustiti, spanilá Magelóno, že se vaší řeči opírám. Věrnost zdá se mi býti rozumem lásky.

Trebizonda (ve smíchu). I jděte mi se svým rozumem. Kdyby se měly záležitosti srdce podle rozumu spravovati, byla by láska příliš jednotvárným vyražením. Cit jest naším rozumem. Mimo to jsou pošetilosti povahou pravé lásky. Pohlaví mužské tuto naši slabou stránku předobře zná, a protož i také svoje útoky v tu stranu obrací. Nedojdou-li mužové vždycky vítězství, byl jejich útok zajisté nemotorný, a pouze tou nemotorností vyvázne ze záhuby spíše naše srdce nežli panenskou cností.

Netter. { Výborná to argumentací!

Diviš. { Španělská škola.

César. { Přemoudrá Magelóno!

Lomnický. { Oh, lehkovážnosti ženská!

Helena. Jak ošklivé to zásady! — Což by nebylo na světě ctnostné ženy?

Trebizonda. Oh, nepochybuji o tom, že je na světě dosti ctnostných žen. Ctnostnými však zůstaly toliko proto, že jejich libůstky a vášně nikým nebyly probuzeny. Ba věřím i v ženy, které neklesly ve hřích, když i jejich vášně procitly a obživly, avšak takové ženy neměly v sobě pravé jiskry života, neřku-li vášně, anebo snad protivného manžela.

Helena. A přec, drahá Magelóno, mohla bych ti pojmenovati ženu, které pravou jiskru života, libůstky a vášně zajisté neodepřeš, a která přes to, že se za nemilovaného manžela provdati musela, ve ctnosti a dobré pověsti až posud setrvala. A žena ta je krásná, vtipná, učená jak Vestonie a obléhána motýly dvorního života až na zbyt.

Lomnický (potěšen). A kdo je tento samolet, to rajske ptáče?

César. Jsem věru žádostiv to věděti.

Helena. Jest to Eva d'Ayamonte, nynější manželka pána z Losu a na Těchobuzi.

Lomnický. Aj, paní Těchobuzská!

César. Neznám — neznám! — Možné-li, že by v povětrnosti Rudolfova věku takové kvítí ve skrytosti vyrůstati mohlo? — Kdo zná z těch pánů zde paní Těchobuzskou?

Netter. { Terra incognita!

Diviš. { Nikdy jsem jí neviděl!

Trebizonda (po přestávce poněkud v zamyšlení). V skutku, milá Heleno, nemohu ti odpírati. Eva Těchobuzská jest obzvláštní ženské stvoření. — Zním ji z Madridu, kde byla se mnou vychována v témže pensionátě. Byla nad míru krásná, ale krása její měla do sebe tu vlastnost, že každého, kdo se jí přiblížil, ledovým mrazem omráčila. Bylať to dívka rozumu bystrého, ducha osvíceného, temperamentu živého. Jediná toliko vašeň již záhy ji opanovala — totiž neukojitelná hrdost. Bylať pilná, k službám ochotná, ba i pokorná — avšak všecko to z hrdosti, a jsem i přesvědčena, že i její ctnost základ svůj v hrdosti měla. — Já jsem ji vždycky bezděky nenáviděla.

Sendivojus (ze zadu předstoupí. Je to muž v černém oděvu, přísného pohledu, s vysokým čelem, bledé tváře, na kteréž patrně viděti ducha přemítajícího a zádumčivého). A jakým způsobem, stala se slečna d'Ayamonte paní Těchobuzskou?

César. Sendivojus!

Netter. { Náš hvězdář!

Diviš. { Zlatoděj!

Lomnický { Prorok!

Trebizonda. Aj hle! náš přemoudrý mudrc, kterýž mluví, když mlčí, a mlčí, když mluví. — Já jsem vás v skutku dnes v naší společnosti ani nepozorovala.

Sendivojus. A jakým způsobem stala se slečna d'Ayamonte paní Těchobuzskou?

César. To bych v skutku také rád věděl!

Helena. Z rozkazu a vůle císařské milosti. Přišla s Trebizondou do Prahy s paními pana oratora španělského. — Velebná její krása oslepila téměř celý dvůr a dojala samého Rudolfa. Zůstala však nepohnuta a hrda. Pravilo se, že prý se ve Španělich zaslíbila jakémusi chudému hidalgovi. Odpor její však byl marný. K jejímu neštěstí byl pan orator jejím poručníkem a spolu i nejochotnějším sluhou nejvyšší vůle. Císař chtěl ji mermocí upoutati k svému dvoru. Tajná příčina toho až posud se neví. Slečna Eva d'Ayamonte musela se provdati za českého pána, a za ženicha zvolen pan Jindřich Ota z Losu a na Těchobuzi, který tehdáž veliké milosti našeho císaře a pána se těšil. — Tak byli zasnoubeni. Ona nemilovala ho — a jakkoli se dříve pan Ota z Losu o její přízeň ucházel, konečně ochabla i v něm horlivost lásky, a přestal ji milovati též.

Netter. Toť smutná vyhlídka v utěšenou krajinu manželské spokojenosti.

Lomnický. Kdo ví! Láska se může ještě dostaviti. — Láska se podobá apetitu, který přichází a odchází, aniž člověk ví odkud a kam.

César. Podivná to dáma! — A kde jsem byl já, když se to všecko u dvora dělo?

Trebizonda. Na Krumlově, osvícený pane, se svou spanilou Albertinkou.

Netter. V revírech bůžka milosti!

Lomnický. Při těch obřadech obraceli se zajisté v hrobce páni Rožmberští na tučnější stranu těla.

Všickni (se smějí).

V ý s t u p 2.

Služebná. Předešlí.

Služebná (u vchodu oznamujíc). Henriquez!

Trebizonda (radostně vyskočí). Můj Henriquez! Oh, divotvorná nebesa! — Uvedte ho sem — rychle — rychle!

César. Oh, nepochybuji o tom, spanilá Magelóno! — Než řekněte mi, kde vlastně zavěsil rajský svůj stan anděl otec?

Trebizonda. V říši galanterie.

César. Ah — rozumím. Dáma Trebizonda jest ochránitelkou tajných sňatků, aniž na to pomyslí, že jeho císařská milost ustanovila veliké tresty a pokuty na zatajení sňatku a manželstva.

Trebizonda. Nikoli, osvícenosti — to dítě nepochází ni z tajného, ni z netajného manželstva.

César (uštěpačně). Tedy přece bastard?!

Trebizonda (hněvivě). Ustaňte, done Césare! Nezapomínejte, že jste v domě španělské šlechtičny doni Trebizondy, kde se zachovává zákon slušnosti a ušlechtilého chování.

César. Aj — toť není příbytek zákonu řehole Kamalduenek.

Ota z Losu (kvapně vzadu vystoupí, zastaví se nikým nepozorován a napjatě poslouchá).

Trebizonda (s důstojnou pýchou). Vznešený pane — nejsem ochránitelkou tajného manželstva aniž kterého jiného snoubenství, jehož se vaše osvícenost tak nešetrně dotýká. To však vím, že bych nezaslouženě pronásledované lásky se ujala přes všechny tresty a pokuty.

Helena. Probůh, Magelóno, pamatuj se!

Trebizonda. Uznávám toliko jediný sňatek pravý a bezúhonný — sňatek totiž dvou duší, ježto se v pravdě poznaly a zasnoubily před oltářem svého vlastního svědomí. — Ano, pánové, jsem ona Magelóna Trebizonda, kterážto se sebe svrhla pouto slepého předsudku, kteráž směle se postavila na výsluní pravdy a člověka posuzovati se naučila dle jeho duševní ceny. — Ano, jsem Trebizonda, kterážto požitek zemských rozkoší nezavrhuje, proto že se zachtělo chorobným duším utíkati se ve skryše pokryteckého samotenství a pobožnůstkářství. Já si

lásku, blahobyt vezdejší k vymoženostem své vezdejší blaženosti kladu, a nechť i svět ve své zaslepenosti mne zatracuje — v rozohněném citu vznešenějšího ženství, v citu světější mateřské lásky hněvivá duše má vrhá všeliké příkoří, všeliké úštipky v prach vlastní jejich nicoty, a veřejně se zde k tomu znám, že jsem — matkou tohoto dítěte!

Všichni (překvapeni). Jeho matkou?!

Trebizonda (kvapí k Henrikovi, jenžto dlí v loktech Heleniných, a obejmě jej). Ano — jeho matkou! — Tímto slovem svrhla jsem se sebe všechnu přetvářivou ostýchavost všechnu úzkostlivou stydlivost; — okolo srdce je mi tak, jako bych tím slovem byla se sebe složila všechny péče malátného života — žíly moje bujně hrají, jest mi volno, klidno, veselo v duši — ano, pánové — posmívejte se, posmívejte se jen — když těmito city jsou přemožena své dítě objímám, cítím se zvelebena, povýšena, zbožněna — a tajný hlas mi šepce: »Odejdi v pokoji, tvoje hříchy jsou tobě odpuštěny.«

Všichni (v hlubokém mlčení zádumčivě před sebe hledí).

César (po přestávce — sarkasticky). Blaze vám, že ten tajný hlas nešepce: »Odejdi a nehřeš již!«

Ota z Losu (bled a s třesoucím se hlasem skočí do předu k Césarovi). Při sám Bůh! — To je přes příliš!

Kavalíři { Van der Noot!

Trebizonda. { Kdo je ten opovázlivec?!

César (s opovržením na něho hledí). Kdo jste, pane?
—

Ota. Muž — poctivý muž a odhodlaný na každém místě a v každé době zlomiti nestoudné jazyky takových zhýralých, nemravných hejsků!

César. Hoj! — Valga de Dios! Poznej, s kým hovoříš! — Ještě jednou se táži, kdo jsi ty, drzá chloubu?

Ota (poněkud zaražen). Já? — Van der Noot.

César (s opovržením — obrátí se ke kavalírům).
A kdo je ten Van der Noot?

Ota (hněvivě). Znamenám, pane, že bych erbovní list člověka nadarmo hledal ve sbírce všech vašich erbů.

Trebizonda (poněkud úzkostlivě stranou k Otovi). Zadržte, Van der Noot — je to don César, pán na Krumlově. — (K Césarovi.) Milostivý pane — Van der Noot jest nizozemský stavitel, a poněkud příliš ohnivý ve svém chování.

César. Aj, nizozemský stavitel? — A jak pozoruji, váš rozmilý přítel? — Bez pochyby že u vás plány rýsuje k stavbě Kupidova chrámu?

Sendivojus (stranou ukáže na dítě). A již také dostavěl.

Ota (pevně k Césarovi přistoupí). Pane — my se spolu ještě potkáme!

César (s opovržením). A kde, pane staviteli?

Ota (s potlačeným vztekem). Na hradě Pražském!

César. Nezdá se mi, že by na hradě Pražském potřeba bylo tak výborného stavitele. Ale klenby bílé věže na mnohých stranách pukají, a já se postarám, aby vám nejhlubší klenutí bylo odevzdáno ve správu. — (Obrátí se ke kavalírům.) Pánové! Bude čas, abychom vsedali na koně, chceme-li pod večer dorazit do Prahy. (S velkou dvorností obrátí se k Trebizondě.) Odpusťte, krásná dámo, že moje bezděčná slova vás tak bystře rozdráždila, až jste v rozháranosti citů svých nám tajemství zjevila, jehožto zachováním posud byste se honositi mohla neporušeností cudné Diany. — Poznáváme však všichni, že jste našla svého Endymiona, a nyní pochopuji, proč jste vždy opovrhovala mou horlivou láskou. — (Blíže k ní přistoupí s rostoucím affektem hněvu.) Při sám Bůh, krásná doňo! — Opouštím Dianu, abych tím horlivěji mohl pronásledo-

vati chlípnu Cythéru. — A pamatujte si to, krásná doňo — vy jste opovrhla pánem na Krumlově pro bídného stavitele — vy jste se honosila hrdým hradem ctnosti, kterýžto jiný již dávno byl podkopán — vy jste zjevně pohrdla bohem Dionysem a při tom tajně se bavila s faunem, a ode dneška nejste pro mne ničím jiným, než — sprostou nevěstkou!

Trebizonda (po dlouhé přestávce nejhroznějšího pohnutí — přistoupí k Césarovi a uhodí jej do tváře). Nestydatý! — To ve jménu mého dítěte!

César (vytrhne meč). Ha — proklatě!

Netter. Zadržte!

Diviš. Co činíte, kníže?

Lomnický. Oh, pošetilosti lidské!

Ota (skočí mezi Césara a Trebizondu). Jen přes mou mrtvolu!

Helena. Probůh, Trebizondo! — Cos to učinila?

Sendivojus (s úsměchem). Toť veselý příběh!

Trebizonda (dítě své objímajíc skoro s pláčem).

Ó, trapný pocite života, kde nestoudná hana věci nejsvětější v prach metá a mateřské srdce nohama šlape. A kdyby zde stál sám váš otec, velebný císař římský, a mne tak drze potupil, jako vy — při sám Bůh! stejnou byla bych mu zaplatila mincí. — Jděte, pane, v mém domě nemáte ničeho pohledávat!

Ota (s opovržením). V skutku, pane — vaše hodina zde vypršela.

César (se vzteklým smíchem). Vzhůru, pánové, na koně! — Do Hvězdy! — Kde kaskády a vodometry šumí, kde chladný vane dech z plesavých hájů slavíků a lesem chřestí pršky listové. — Vzhůru, pravím! — Tam zapředem dále onu nit, kterouž nám tato Ariadna do ruky vložila. — S Bohem, krásná dámo! — Jáť jdu vám schystat lože svatební, by na něm vaše počestnost pokojně dřímala. (Odkvapí.)

Diviš }
Netter } (za ním odejdou).

Lomnický. Oh, že nejsem všečen v bavlnu zašit, abych neslyšel, co jsem slyšel, a neviděl, co jsem viděl. — Co jste to učinila? — César se bude mstít — strašlivě mstít!

(Odejde.)

Helena (odvádí stranou dítě). Dítě jest polekáno, musím je sladkým pokrmem potěšiti.

(Odejde.)

V ý s t u p 4.

Trebizonda. Ota z Losu.

Trebizonda. Oh, jak nuzná, nedostatečná stává se cena cnosti, kdy se o to jedná, by u veřejnost světa ji postavili, aby lehkovážný hance zahanben umkl. Rozprehli se vonně páchnoucí, pochlebníci, proto že mne hrdopýšek pohaněl! — O těch velmožů smutného toho světa! — Udatnost svou, kteráž je k vraždě vede, zovou dokonalostí neohrožené duše, a při tom šlapou nohama nejsvětější zákony přírody. — Oh, že my ženy vždy o to musíme zápasiti, bychom cudnost svou uvarovaly jedovatého dechu, kterýž jejich přepych hojnou měrou na nás vypouští! — A přec, drahý můj Jindřichu, jak blaze bylo mi okolo srdce, že's se zde objevil právě v tom okamžení, kdy lživé nařčení jak hromonosný blesk lepší mou bytost omráčilo — ty jediný muž, kterýžto shlíží až na dno mé duše, mne miluje a velebí. — Ty mlčíš? — Ó pojd', povyjasniž své oko pohledem na mé dítě — na tvé dítě!

Ota (z hlubokého zamyšlení se protrhne). Nikoli! — V tomto okamžení? — Ó Bože!

Trebizonda. Co je vám?

Ota. Drahá Trebizondo — musím se vám s něčím svěřiti, co jak hora na srdci mi leží. — Ale jak

budete o mně souditi, až to uslyšíte? — Ty mně nebudeš již milovati — budeš snad mne nenáviděti — snad mnou opovrhovati.

Trebizonda. Věčný Bože — co uslyším? — Mluvte — mluvte!

Ota (zarmouceně k Trebizondě přistoupí). Magelóno — oklamal jsem vás.

Trebizonda (v úzkostlivém pohnutí). Oklamal? Co pravíš? — Mne oklamal? — Ty — mne? Tys zrádcem?

Ota. Nemohu a nesmím vás déle klamati. Osud volá, čas kvapí. — Zoufalost mne sem dnes dohnala. Budu snad co nevidět pronásledován, ortelován, odsouzen — a ty, Magelóno! ty snad se mnou.

Trebizonda (pokojně). Mluvíš v pohádkách. Což mne už nemiluješ?

Ota. Ach, miluji, miluji — ale — ach, miluji tebe až přes příliš. — Podvod můj jest jiného druhu. — Nejsemt, zač jsem se vydával — chudým umělcem, stavitelem. Nikoli, jsem šlechticem — z panského rodu — svobodným pánem —

Trebizonda (kvapně mu skočí do řeči). — Zadržte! — Nechci žádného jména. Pro mne jste byl a zůstanete stavitelem Van der Nootem, a za trest musíte již jím zůstatí. Jsem milenkou toho chudého umělce a nikoli milenkou vysokého šlechtice; v poměru, v jakémž jsme posud stáli, i budoucně setrváme. — Přijde-li někdy doba, kdybyste mne přestal milovat, tu se mi s tím upřímně svěřte a zůstaňte mým přítelem.

Ota. Ani toho se nechci dotýkati — nikoli, Trebizondo, musím se vám se vším svěřiti. Vězte, já — já jsem ženat.

Trebizonda (nepohnutě upírá naň svoje zraky, pak po krátkém přemítání, při čemž se patrně její nepokoj jevil). Není mi to milo, že jste mi svůj stav manželský tak dlouho zatajoval. Ale když jste uznal

za dobré, tak dlouhý čas s tím mlčeti, proč právě nyní jste to vyzradil?

Ota. Poněvadž — musím, že snad donucen budu Prahu na dlouhý čas opustiti; poněvadž moje choť naši lásku vypátrala — a mne snad zde hledati bude.

Trebizonda. A miluje vás vaše choť?

Ota. Nemiluje — nikdy mne nemilovala.

Trebizonda. A vzal jste tu choť z lásky? Je to ušlechtilá žena?

Ota. Na oboje musím odpovědít že ano.

Trebizonda (s třesoucím se hlasem). Pak — vraťte se nazpět k svým povinnostem.

Ota. O nikoli! — Nikdy — nikdy! — (Velmi prudce.) Trebizondo! nemohu se tebe spustiti, nemohu bez tebe živ býti! — Moje choť je šlechtná, vši úcty hodna, bohatě nadána valnými poklady ducha — srdce její však jest bezživotné, ledové — smutná to poušť, kde se útlé kvítko citu a lásky posud neujalo a nikdy neujme. Žije toliko svým povinnostem, a přestupek toho druhu nikdy mi neodpustí.

Trebizonda. A co hodláte počít?

Ota. Rád bych se od ní odloučil — než pouze proslovené přání již odsoudilo by mne do Bílé věže nebo na hrad Křivoklátský. Císař, kterýž tento sňatek na prosby mé a mých příbuzných vyjednal, nikdy by mně neodpustil. — Musím prchnouti!

Trebizonda. Prchnouti?

Ota. Ano prchnouti — s tebou a s naším dítětem!

Trebizonda. Pro Bůh, prchnouti — a kam? — Kde nalezneme útočiště, kam by nedosahovalo rámě našich pronásledovníků?

Ota. Prchneme do Polska, tam jsme jisti. — Trebizondo — čas ubíhá, musím pryč, ne však bez tebe. Budeš-li se zpěčovati, kráčet se mnou, mu-

sím i já zde zůstatí, nebo tys magnetem, kterýž mě na úhly věčnosti víže. Zůstanu zde, zahynu, ale — to vím — na popravišti!

Trebizonda. Všemohoucí Bože! — Co to bylo?

Ota. Ano, na popravišti, nebo vězte, jsem na straně oné šlechty, kteráž se přidržuje Matiáše —

Trebizonda. Vy jste Pikhartem?

Ota. Ano, Pikhartem — listina našich jmen jest v rukou našich soudců — po nás se pátrá, hledají mne — Ota z Losu a na Těchobuzi —

Trebizonda (vzkřikne vyděšená). Ota z Losu!

Rumpf (kvapně vystoupí vzadu se stráží). Ota z Losu! tam stojí! — Ve jménu krále, jest vaším vězněm!

(Stráž postoupí ku předu. Ota se k ní obrátí, a Trebizonda vyděšena úzkostlivě na to hledí.)

(Opona spadne.)

Jednání druhé.

Na hradě pražském. Vysoká klenba, na všech stranách obrazy ozdobená. Všeliké nářadí pokryto knihami, nebeskými koulemi a mapami. Po stranách všelijaké sochy a jiné výtvořy řezbářské. V předu stůl, na něm folianty a listiny. Na protějším stole alchymistické nářadí, jako reverbáře, měděné kotly, helmy na destillaci a retorty. V pozadí velká mříž, za kterouž venku přecházejí stráže s halapartnami. Mříží viděti jest ve skvostnou zahradu. Ke mříži vede as 8 nebo 10 stupňů. Po stranách dvěře.

V ý s t u p 1.

Sendivojus a don César (z postranních dveří).

Sendivojus (za sebou volaje). Ehi, cameriere!
Chi è di la?

César. Nedělejte daremného povyku, mistře!
Musím s ním mluvit.

Sendivojus. Jeho císařská milost přísně zakázala, abychom nikoho do této síně nepouštěli.

César. Však vám nejde o hlavu. — Oznamte mne.

Sendivojus. »Kto sie chroni, ten sie broni,« staré to přísloví polské jest mým heslem. — A co chcete zas u jeho milosti?

César. Za první peníze, za druhé zas peníze, a za třetí — peníze.

Sendivojus. Těch nemá jeho milost tuze nazbyt. Pohlédněte jen okolo sebe. Kamkoli zraky obrátíte — samé nezaplacené věci — všecko ještě v nepořádku, jak byly na hrad dovezeny. — Zde na pravé stěně obrazy Tizianovy, — Parmesano, Paolo Veronese, Giulio Romano, Holanďan Roos; tam na stole ve skřínkách skvostné kameny a kameje ze sbírky Granwellovy, nejzáze Fuggerův skvostný Athenský sarkofág, — a mimo to podtají proskakuje pověst, že se jeho milost s Marií Medicejskou hodlá zasnoubiti.

César. Co zasnoubiti? — Pozbyl jste rozumu, mistře?

Sendivojus. Upokojte se, milostivý pane. Moje Athenore — totiž pec moje filosofická, nepustí ho již ze svého náručí, a zůstanete-li v y mně vždy v milosti nakloněn, pokvete i moje arithmetica magica, a kámen mudrců bude se nám skvíti v různých barvách.

César. Chytrý dáble! Podej mi ruku. — Podivno, že mudrce klameš, kdežto blbové tobě se smějí.

Sendivojus. Ticho! — komorníci otvírají mříž. Snad přichází s denní obcházky z koníren. Ano, pan tajemník **Wolfgang Rumpf!** — Není pochybnosti, císař je na blízku. Ustupte!

César. Ha, ten Rumpf — jak jest mi protivný!

V ý s t u p 2.

Dva komorníci otevřeli dokořán mřížová vrata. Halapartníci stojí napjatě po obou stranách. Objeví se **Wolfgang Rumpf** a sestupuje po schodech do síně. Za ním hned v patách **Rudolf**. Rumpf zůstává stranou. Je to muž přísného pohledu, šedivých vlasův a v tmavém obleku. **Rudolf** postoupí do předu. Muž padesátiletý; tvář jeho jest zsinalá a mnohými vráskami zryta, ačkoliv se nezdá, že by byl padesátý rok překročil. Vousy dle španělského způsobu na bradě a pod nosem. Tmavé krátké vlasy poněkud šedí prokvetalé. Šat jeho jest dle španělského kroje z černého aksamitu. Svrchník z černého aksamitu lemován sobolinou. Okolo krku nabíraný bílý límec, na hlavě španělský biret, v pravici krátkou hůl se zlatým knoflíkem, v levici drží otevřený list. Na prsou řád zlatého rouna. Jeho zrak, chůze a pohybování prozrazují nedůvěru a nejistotu. **Předešli.**

Rudolf. Co slyším? Jiří Popel v čele zbůjníků? — Na veřejném sněmu strojí se pikle? — Pikharti chtějí o vládu se mnou zápasiti? — S Matiašem ve zjevném spojení? — Pán z Budova, Vchynský, hrabě Bassanský, z Roupova, Olbramovský sbírají po krajích veřejnou hotovost — i Jindřich z Losu — onen Jindřich, jehož jsem si v teplém loži svého srdce vychoval! — O santa trinità! — Rumpfe! Je ten zrádce zatčen?

Rumpf (chladně). Zatčen.

Rudolf. A kterak ctí se naše mandáty? — Co je zákon a poslušnost, nikdo nechce znáti. Mámť na sta služebníků, hejtmanů, purkmistrů, konšelů, a jeden každý až do nejmenšího desátníka nevázanou svou vůli nad naši chce staviti a při tom si valně naplňuje měšec zisťnosti. — Patibulum, Rumpfe, patibulum! — Jáť hada nesvárů a nesvornosti, kterýž ode dávna krásnou tu zemi hubil, rozšlapu a k stálému pokoji základ položím. — Ať se mi Jindřich z Losu na oči postaví!

Rumpf. Byl na hrad přiveden.

Rudolf. A kde byl zatčen?

Rumpf. U své milenky, pověstné Španělky Magelóny Trebizondy.

Rudolf. Je prý to krásná žena?

Rumpf. Celá Praha zove ji krásnou Magelónou.

Rudolf. Celá Praha? — (S úsměchem.) Oh, ta Praha! — Hlučný Babylon všech nemravů a hříšných vášní. — Já pošetilec! Doufal jsem, že zde založím chrám veškerého duchovního a mravního vzdělání. Zlatý věk umění a věd chtěl jsem do této země přivoditi, z Prahy utvořiti Atheny, nejspanilejšími výtvary lidského ducha ji ozdobiti a zvelebiti, až by se zraky veškeré Evropy s podivem obracely k tomuto sídlu královskému, a na vrcholu duchovního zápasu Čechové měli taktéž slynouti, jako na dráze slávy válečné. — (V zamyšlení.) S počátku usmívalo se mému počínání příznivé zhvězdění — Minerva se blížila k výsluní Jupiterovu. A hle, jak záhy jsem se zklamal! — K výtvořům božského umění nechce prohlédati zaslepený ten lid, vědy a učenost klade na váhy peněžitého zisku, cudnost panenská a smilství v sesterském si leží objetí, občanské ctnosti, nábožná mysl v kalu ponořeny, úkladná vražda zuří po ulicích — a na těch místech, kde se měly vypínati vítězné oblouky

krasocitu a míru, čnějí justice, na kterýchž se klátí zsinalé mrtvoly loupežníkův a vrahů. (Kvapně se obrátí a spatří Césara.) Aj, hle, done Césare! Právě vhod, že jste mou oraci slyšel.

César (lichotivě se kloní). Milostivý pane!

Rudolf. Co vás dnes k nám tak záhy přivádí? — (Pronikavým zrakem jej zpytuje.) Mladistvé tváře vaše jsou vybledlé, oči zapadlé — zdá se, že svěží povětrí krumlovského kraje vám příliš nesvědčí.

César. Toť boží pravda, vaše milosti, a protož se nejraději bavím na povětrí pražských měst. Zde kvete umění, zde duši lačné hojně se podává pokrmu, zde vy, můj milostivý otče, žijete, a moje snaha kochá se v úsilí, z lesku vaší slávy pro sebe ukrásti nějaký paprsek.

Rudolf (s trpkým úsměvem). Což moje sláva jen po krčmách a v obydlích frejířek se toulá, bys našel k ní přístup? — (Obrátí se k odchodu.) Pojdte, Rumpfe!

César (zastoupí mu cestu). Nikoli, milostivý otče, tak mne nepropouštějte od sebe! — Jsem váš syn a druhdy jste mne miloval.

Rudolf. Ba pohříchu miloval a nevděk z toho utržil. Oh, děti — děti! Jak trpce splácíte mi mou péči otcovskou! — Tvůj bratr Karlos ve Vídni zahynul v pelechu nevěstek pod rukama rozvzteklé chátry, a ty — v jehožto pohledu jsem se nejvíce kochal, na jehožto lásku, dětinnou oddanost všechnu svou čáku jsem kladl, že mi břímě těžkého mého povolání ulehčíš — ty sám snad jinak neskončíš. — (V hněvu prorocké rozčilenosti napjatě mu hledí do tváře.) Avšak nikoli! Strašlivější vidím na tvém čele znamení! — Ty's výtržníkem, nevěren Bohu a člověku, v kalu hnusných vášní brodí se duše tvá, chmurný dav sterých ohavností na tobě se hemží jako ještěři na lebce ďáblově, sprostá vilnost jest denní prací tvých citů, jed a dýka úkladná ře-

meslem tvého vtipu, tvá modlitba jest kletbou, tvoje etnost jest hříchem — a při sám Bůh! hvězdy neklamou, tam to stojí psáno na kruhu nebeském — umřeš na popravišti! (Vrávorá nazpátek a sklesne do stolice.)

(Přestávka.)

Sendivojus (přistoupí k Césarovi). Vzdalte se, v nepravý čas jste mu cestu zastoupil.

Rumpf. Váš to vychovanec, pane Sendivoji!

César (ukáže na Rudolfa). A to zas vychovanec váš!

Rumpf. Kam míří jedovatý hrot vašeho jazyka?

César. Ve zrádná prsa pokrytceva!

Rumpf. Ta prsa kryje štít dobrého svědomí.

César. Rcete: štít prodajného svědomí.

Rumpf. Co to bylo? — Jděte, zde nestojíte na svém místě.

César. Aj, odvážlivý sluho — mne odtud vyhániš? — Jak dlouho tomu, co si hoviš v tom přepychu? Jak dlouho tomu, co's mi ruce líbal, střímen držel, když jsem vystupoval na koně, medové palmisky nosil mi v kornoutech? — A nyní smíš mne odtud vyháněti? — Aj, střež se mého hněvu, plesnivý pokrytče, ať tě neodkopnu s prahu, na němž sedě cestu mi zamezuješ k srdci otcovu!

Rumpf. To srdce vám jest zavřeno zámkem vašich nešlechtností.

César (vztekle). Per Dio santo! Tak drze hovoříš se svým pánem?

Rumpf. Hanbě jsem posud nestál k úsluze.

César. Ha, padouchu! Mečem tě utluku! (Dobude meče.)

Rumpf (těž vytrhne meč). Mám také pěst — chlapi se nepoddám!

(Meče jich se křižují — šermují.)

Sendivojus. Ustaňte, done Césare! — U přítomnosti pánově? — Ustaňte! — (Tajně k Césarovi.) Ó, kéž by se vám podařilo meč mu vraziti do prsou!

Rudolf (z hlubokého zamyšlení procitne). Co to slyším? — Břinkot mečů! — Vrahové! vrahové! Můj bratr Matiáš — zrada! zrada! — (Chce odkvapiti, obrátí se a spatří Césara.) Ha, Césare, ty? — Pryč s mečem! — pryč!

Rumpf (rychle se uchýlí a zastrčí meč).

César (lhostejně meč svůj vrazí do pochvy). Na jiném místě, pane Rumpfe, hodím vám punto reverso do žeber. Mějte na pozoru plíce.

Rudolf. Prostopášníku — ani slova již! — V okamžení pryč mi z očí — na Krumlov se odebeř a v Praze se mi neukazuj, leč by se ti zachtělo housti v Daliborce nebo v Bílé věži. Ctného přítele, zasloužilého muže o vlast urazil's a hrubým mečem naň se vyřítils. Hleď si odpuštění jeho získati, nebo se mne varuj na věky!

César. Odpuštění jeho? Valga me Dios! — Milostivý otče, k tomu nebyl syn váš narozen, aby odpuštění žebрал u lidí, kteří se v prachu otroctví vám u nohou plazí. — Ano, milostivý otče, odejdu na Krumlov. Dovolte mi jen, abych dříve dobrý skutek vykonal, kterýž vám srdce oblaží a celou Prahu plesem naplní.

Rudolf. Dobrý skutek? — A jaký?

César. To posud moje tajemství. Chci vás překvapiti. — (Pokloní se a při odchodu k Rumpfovi.) My se spolu ještě sejdem. (Rychle odejde.)

Rudolf. Sendivoji, nespouštěj ho s očí a o všem, co bude činiti, rychlou mi dej zprávu.

Sendivojus (se pokloní a odejde za Césarem).

V ý s t u p 3.

Rudolf. Rumpf.

Rumpf. Tuším, milosti, že zlý to dozorce, ten Sendivojus.

Rudolf. Opět a opět nedůvěru v duši mi vzbuzuješ. Toť abych sobě již za mezníkem světa skrýš objednal, v níž bych sám jediný a nikdo dále bydleti nemohl. Ba toho jsem již dosáhl, že jsem se naučil nikoho neznati, všechněmi zhrdati. Přítel, host, společník, milosrdenství — jsou mně pouhá slova. Život můj bude osamotnělý jako vlkův, a jediný Rudolfův přítel — Rudolf.

Rumpf. A Rumpf až do hrobu.

Komorník (vstoupí). Ota z Losu, milosti!

Rudolf. Necht' vejde.

Komorník (odejde).

Rudolf. Je také paní z Losu na blízku?

Rumpf. Z rozkazu vaší milosti dal jsem ji zavolati.

V ý s t u p 4.

Ota z Losu z levé strany. Předešlí.

Rudolf. Přistupte blíže, pane z Losu!

Ota (poněkud ostýchavě). Milosti —

Rudolf. Došla nás zpráva, že šprýmovné provozujete kousky po Praze. Pod cizím jménem Van der Noot a za malíře přestrojen navštěvujete jakousi milostenku Magelónu Trebizondu?

Ota. Nemohu zapírat, milosti. Než nevím —

Rudolf. Proč já se jako státník a král do vašich zamilovaných pletich míchám? — Když jste se ucházel o ruku slečny d'Ayamonte, zaručil jsem se u jejího ujee za vaše počestné chování v stavu manželském. Pane z Losu, vy jste moje rukojemství zneuctil. — Rumpfe, zavolejte paní Evu.

Rumpf (jde na pravo a otevře dvéře).

V ý s t u p 5.

Eva z Losu. Předešli.

Eva (velmi nádherně v černém obleku vystrojena. Pohled její je přísný a chladný. Postoupí až do prostřed síně a pokorně se před Rudolfem ukloní)

Rudolf (k Otovi na Evu ukázav). Tu stojí váš první žalobník, druhý je stát.

Ota. Bože — jsem ztracen!

Rudolf. Ano, ztracen pro blahobyt rodinného, ztracen pro blahobyt občanského života. — Obojího stal jste se zrádcem.

Ota. A vy, Evo, jste mou žalobnicí! — Věčný Bože!

Eva (přísně). Ano vaší žalobnicí, avšak toliko ve svých záležitostech — nic dále. Nemyslete, že mne žárlivost k tomu kroku dohnala — nikoli; v srdci, ježto nezná lásky, nemůže žárlivost vzniknouti.

Ota. Bez lásky, bez žárlivosti — a přec mou žalobnicí!

Eva. A přec vaší žalobnicí. — Dovolte, abych vám jen jedinou vzpomínku na duši přivedila. — Víte, že jsem vás nikdy nemilovala, že moje srdce náleželo jinému. Byla jsem chudou, nepatrnou dívkou, když jsem mezi paními pana oratora madridského do Vídně přijela. Tam jste mne spatřil, jako lehkovážný kavalír dotíral jste se ke mně, sliboval věčnou lásku, a když jsem vaše medoústé namlouvání odmrštila, vzal jste své útočiště k jeho císařské milosti. — Jediné pokynutí mohutné jeho vůle dostačilo, a již jsem byla vyrvána z náručí svého milence a násilím takořka vlečena k oltáři. Stala jsem se vaší chotí. — I poohlídla jsem se v tom kruhu, v kterýž jsem byla upoutána, v zoufalství, se slzami v očích — a hle, našla jsem

v něm své právo, a v tom právu svou pomstu. Ženský můj cit, tak nemilosrdně uražený, opět se zotavil, jako gigant vztyčila se poznovu mravní moje pýcha, a ačkoliv jsem vás nemilovala, povznesla jsem přec vítězně duši svou k vědomosti manželské věrnosti, manželské neúhony, nežádajíc na vás ničeho jiného, než abyste šetřil a zachoval mou čest. A vy jste se na to zapřisáhl svatou přísahou — vy jste přísahal a přísahu zrušil. — V tajnou lásku vstoupil jste s osobou, kteráž jest ovšem vtipná, zajímavá, ale také po celém městě pověstnou se stala. Tajná vaše láska nemohla na dlouho zůstatí tajemstvím. — Na úkor práv našeho manželského dítěte oprávnil jste plod nemanželského sňatku, a abyste dovršil míru svých nešlechtností, chtěl jste dnes ráno se svou nevěstkou uprchnouti, a dědictvím svého manželského dítěte obohatiti své dítě nemanželské.

Ota. Ustaňte, Evo! Toť příliš! — Vaše pýcha, vaše chladnost vedly mne v náruč Magelóninu.

Eva. Ušetřte si slov o té věci, nemám s vámi již nic vyjednávatí.

Rudolf. První žaloba byla by tedy odbyta.

Eva. Račte dovoliti, císařská milosti, ještě něco. — Drzost Trebizondina pokročila v nejnovějším čase tak daleko, že se neostýchá hříšným plodem své lásky veřejně se chlubití, každému jej ukazujíc, jak prý jest podoben svému otcí. — Nesmím a nemohu déle trpěti, aby se jméno muže, jemužto jsem byla zasnoubena svazkem svaté církve, tak nešetrně zneuctívalo, a protož žádám, aby mně to dítě bylo vydáno.

Ota (v leknutí). Pro Bůh! co to pravíte? — Snad byste se nechtěla nad nevinným dítětem mstítí?

Eva. Kdo to pravil, pane z Losu? — Měla jsem posud s vámi útrpnost, nechtějte, abych musela vámi opovrhovati.

Ota. Tedy se chcete nad matkou pomstíti.

Eva (velmi důstojně a přísně). Ani to ani ono. Mně záleží toliko na tom, abych syna svého manžela sprostila vlivu jeho nedůstojné a nenábožné matky; chci ho dát vychovati křesťanským způsobem, aby nedělal někdy hanbu našemu jménu. To budiž má jediná pomsta.

Ota (velmi pohnut klesne jí k nohám). Oh, Evo! Nejsem a nebyl jsem vás nikdy hoden.

Eva. Přeceňujete mne, pane z Losu.

Rudolf. Dosti toho. — K tak dobrému účelu musí se vám dítě vydati, a můj tajemník Rumpf bude vám v té věci nápomocen. — Co já ještě s vaším manželem vyjednávati budu, vašeho srdce se netýká, ježto na osudu jeho dalšího podílu nemá. — Pane z Losu, jste zrádcem krále svého a vlasti své.

Ota. Bože!

Eva. Co to slyším?

Rudolf. Vy jste Pikhartem. To vám snad stát může odpustiti, nikoli však církev, v které jste byl narozen. — Ale že s nejúhlavnějšími nepřáteli vlasti a krále pikle kujete, stoje ve spojení s panem Budovcem, že na venku vzpouru chystáte a s Matiášem, bratrem mým, vyjednáváte, který pro zisk svého sobectví o mou záhubu se pokouší, to vám ve jménu státu král nemůže nikdy odpustiti. — Krátce a neodvolatelně zní náš rozsudek: Jindřich Ota z Losu jest na vždy vypovězen ze země. — Tři dni vám dávám lhůty, abyste si v Praze uspořádal své věci. Ale pak pilně dívejte se na orloj, aby se vaše noha v Čechách neomeškala; neb dostihnou-li vás po osmi dnech stojícího toliko na pídí této země — umřete rukou katovou. — S Bohem! (Odejde stranou.)

Rumpf (ho následuje).

V ý s t u p 6.

Eva a Ota z Losu.

Ota (zasmušile hledí před sebe).

Eva (poněkud pohnuta s útrpností k němu se blíží). Pane z Losu, zlý osud vás stihl.

Ota. Ano, zlý osud! — a vy — vy jste dosáhla cíle své nenávisti. — Oh, nešťastného poblouzení, kteréž mne s vámi spoutalo a mne kojilo nadějí, že obvyklostí manželského obcování dobudu vaší lásky! — Nesmířlivé to srdce, že jsem je vyrval z objetí jiného muže, zahrnulo mne strašlivou pomstou. Nesmířlivé to srdce zapudilo mne od sebe a vehnalo v náruč jiné ženy. Nesmířlivé to srdce zošklivilo mi blahobyť klidné domácnosti, že jsem utekl do hlučného světa a zapletl se v sítě piklův a úhlavní zrady. Chybil a klesl jsem z překypující horoucnosti svého citu.

Eva (u velkém pohnutí se mu blíží). Jindřichu, nezapomínejte, že jste mou ruku vynutil!

Ota. Nic dále. Neodkrývejte starých ran ledva zamřelých. Potřebuji vši síly, abych nové bolesti snášel. Rozsudkem necitelného ukrutenství jest mi pod nohama urvána půda drahé vlasti — odloučen ode všeho, co mne kdy na světě blaženstvím zahrnovalo, také vaši trýzeň na bedra si vložím. — Žijte si pokojně v ledové své hrdosti.

Eva. Ještě jednu otázku, Jindřichu. — Následuje vás Trebizonda do vyhnanství?

Ota. Následuje.

Eva. A já pravím, že nenásleduje. Nemožné, že by žena tak lehkovážné povahy podrobila se stálosti lásky. Vy jste se oklamal!

Ota. Vždyť jste příliš přepychem svým zaslepena, než abyste pravou cenu té ženy poznati mohla. Oh, v duchu vidím spanilou, velebnou postavu, mající čelo obestřeno chmurami zármutku — tmavopla-

menné oko ponořeno v přítocích slz, labutí prsa vlnící se nesčíslnými vzdechy — a to všecko pro mne — pro mne. Ano, vám do tváře hrdě se k tomu přiznávám: pro mne! — Kdyby měla beze mne žít, uplakala by se do sleposti, uvzdychala v chorobu, opovrhla by květnatým rájem a utekla raději v neplodnou pustinu, aby mohla milujíc klesnouti na prsa má. — To je pravá láska, které jste nikdy nepoznala, a tudíž bude mne následovati. (Odkvapí.)

V ý s t u p 7.

Eva samotna.

Ó, chlubný jazyku cizoložné vášně! Do jak divokých barev smyslnosti obrazivost svou pohroužíš! Mně do očí líčí půvaby a vděky své milenky! — Jak jest mi okolo srdce? — Mráz mne probíhá a přec zase dlouho tajený plamen vzmáhá se v duši mé. Oh, zázračný převrate mého osudu! — Nyní, kdy mne přestal milovati, taje kůra ledová, kryjící hrobku citů mých, a jak kvítko po slunci — obracím se po něm. — A kdybych i strhla se sebe pýchy veškerou nádheru, a klesla jemu k nohám o lásku žebrajíc — odstrčil by mne a sáhl po ruce Trebizondině? — Jak že — Trebizondině? — Jakkoli horoucně po tom toužím, do vyhnanství s ním nesmím jíti — a ona — ona také ne! Druhdy zmařil lásku mou, nuže, já se mu stejným skutkem odměním. (Odejde.)

PROMĚNA.

Skvostná předsíň v letohrádku Trebizondině. Po stranách dvěře. Uprostřed hlavní vchod. Na levo a v pravo stoly a stolice. Jest pod večer. Sloužící stavějí hořící svíce na oba stoly.

V ý s t u p 8.

Trebizonda a Helena se strany.

Trebizonda. Již je noc, a Lomnický, jak slíbil, zprávy nepřináší. — Oh, nesnesitelná jest ta nejistota! — Ó, Bože, co se stalo s Jindřichem?

Helena. Upokoj se, nebude tak zle. O jeho bezivotí není třeba báti se, a je-li uvězněn, časem dojde zase svobody.

Trebizonda. Časem? — Ó, smutná těšitelko, časem také umřeme, klesáme do hrobu.

Helena. Podivno, že tak těžce neseš zlou tu příhodu. Vždyť to není tvoje první láska.

Trebizonda. Moje první a poslední. Jindy jsem lásky neznala; jindy byla mi láska lehkým šprýmem, kratochvílí a denním žertem. Nyní však se všemohoucí její kouzlo nade mnou mstí a těžkým břemenem mne tresce, kajícínou žalostí, slzami v den a noc spánek mi ukrádá, a z mých očí činí bdící strážníky mého soužení. — Ó, Heleno! Láska jest všemohoucí Bůh, a vyznati musím, že bolestem jejím nevyrovná se žádná jiná trýzeň, aniž její službě jiné štěstí vezdejší. Nyní konejším se k snídání, k obědu, k večeři a v spánku sladkým slovem: l á s k a!

Helena. Ale což jestli tě nyní mohutný a slovuťný pán z Losu obětoval?

Trebizonda. Ne, ne — toť nemožné. Vždyť jsem mu porodila Henrika!

Helena. Jestli také Henrika obětoval, co potom?

Trebizonda. Pak se odeberu do Španěl se svým dítětem a tichý hrob tam sobě vykopám.

V ý s t u p 9.

Sloužící prostředkem. Předešlí.

Sloužící. Pan tajemník Rumpf a svobodná paní z Losu.

Trebizonda. Velký Bože! Paní z Losu? — Ne, ne — nechci jí viděti; řekni, že nejsem doma, že jsem nemocna —

Sloužící. Přicházejí prý ve jménu jeho milosti císařské.

Helena. Pamatuj se. Zde není žádného vyvážnutí. Sebeř všechnu svou hrdost, abys se důstojně se svou nepřítelkyní potkati mohla.

Sloužící (otvíraje dveře). Zde jest doña Trebizonda.

V ý s t u p 10.

Eva z Losu. **Rumpf** prostředkem. Za nimi dva sluhové v černých oděvech, kteří zůstanou v otevřených dveřích. **Předešlí.**

Trebizonda. Odejdi, Heleno, na okamžení.

Helena (ukloní se před Evou a odejde do postranních dveří).

Eva (postoupí ku předu a pronikavě hledí na Trebizondu. **Rumpf** stojí docela vzadu. Po dlouhé přestávce). Jste vy pověstná Magelóna Trebizonda?

Trebizonda (velmi důstojně a pokojně se vztyčí). Dovolte, vzácná paní — přetvářená nevědomost jest chytrým pokrytstvím. Vy mne znáte, a pověstnou mohla bych se státi toliko vaším jazykem.

Eva. Zapomínáte, kdo před vámi stojí.

Trebizonda. A vy zapomínáte, kde stojíte.

Eva. Nemýlím-li se, meškám ve skrýši zamilovaných dobrodružství pana Jindřicha Oty z Losu.

Trebizonda. Meškáte v příbytku doně Magelóny Trebizondy. Skrýše zamilovaných dobrodružství hledejte na svých hradech.

Eva. Vyť máte ostrý jazyk, a zvláště vtip váš, tak praví zlý svět, jest prý mohutnější, nežli vaše ctnost.

Trebizonda. Oh, vzácná paní, vyšší nebo nižší stupeň ctnosti neměl by nikdo svému bližnímu za výčitku předkládati. Jediným soudcem, který zde souditi smí, nebývá vždy naše pověst, nýbrž naše svědomí. Známtě tak mnohou dámu vašeho druhu, kterážto ctností svou tak se honosí, jako viditelným leskem na šíji své zavěšených dýmantů; a přec kdyby možno bylo otevřítí fortnu vnitřní její bytosti a tajemství, jaké jí v nejhlubší hrudi se skrývá, vyvoditi na denní světlo — oh, jak chuda, jak nuzná a zahanbená stála by snad před světem chlubná její ctnost! — Protož, vzácná paní, sáhněte si na své srdce, a ucítíte-li, že není docela čisté, opusťte hned v okamžení tento dům, do něhož jste v drzém přepychu jen byla vkročila.

Eva. Odpouštím vám tuto řeč. Vyť nevíte, že přicházím ve jménu jeho císařské milosti. — Trváte již několik let v zamilovaném poměru k panu Otovi z Losu.

Trebizonda. Milovala jsem chudého stavitele Van der Noota — pána z Losu jsem neznala.

Eva. Chudý stavitel musil se proměnití v zámožného šlechtice. — Plodem toho hříšného poměru jest prý chlapec, jehož ve svém úhonném domě vychováváte.

Trebizonda. Dům matčin jest dítěti nejsvětějším příbytkem.

Eva. Přicházím z rozkazu jeho milosti císařské, abych to dítě odsud vzala.

Trebizonda (u velkém podivení na ni hledí). Co tu pravíte? — Vzácná paní, vy žertujete —

Eva. Nikoli. — Dlouhým uvažováním nabyla jsem přesvědčení, že moje čest, jakož i čest pána z Losu toho vyžaduje, abych vám to dítě odňala.

Trebizonda (v nesmírném poděšení). Odejmuti? — Mé dítě mi odejmuti? — Paní! Vy jste snad beze smyslů?

Eva (chladně). Pan tajemník Rumpf vám podá nejlepší poučení o přítomnosti mých smyslů. — Prosím, pane Rumpfe!

Rumpf (přistoupí a podá Trebizondě složený list). Čtěte, doňo!

Eva (zatím, co Trebizonda s výrazem největší úzkosti list očima přebíhá, hrdě a chladně se na ni dívá).

Trebizonda (ruce se jí třesou, list vypadne z ruky, v zoufalství vykřikne). Moje dítě! — (Kvapí klesajícím krokem k postranním dveřím, prudce je otevře, a pak takřka pláčem udušeným hlasem). Moje dítě — moje dítě! — Ne, ne — je posud zde — nebylo mi ukradeno! Zde leží jak andělíček — oči, ústa, obočí, důlky na tvářích, úsměv nevinný — to vše jak čistý nebes kontrfai! — (Kvapí ku předu.) Nikoli, paní z Losu, to nemůž býti pravdivým vaším úmyslem, nejsvětější city, kteréž příroda člověčenstvu vštípila, nohama pošlapati!

Eva. Vy jste nešetřila citův uražené manželky — jaké právo chcete si nyní osobiti, abych vašich citů šetřila?

Trebizonda. Právo mateřské — ze všech nejsvětější!

Eva. Ačkoliv jste matkou toho dítěte, chci mu svědomitě uštedřiti všechnu svou péči — neboť jest to dítě i mého manžela. Pro jeho matku však nemám soucitu, a hlas mé cti mi velí, abych přísně trvala na své žádosti.

Trebizonda. Strašlivá ženo! — Toť nemožné! Snad nemáte děti — a vskutku-li jich nemáte, jste přec žena, a žena jest srdcem života, jemnou pěstitelkou lahody a sladkých podnětů. Ukrutenství není zákonem vaším, ni vaším povoláním! — (Chopí Evu velmi pokorně za ruku a táhne ji k postranním dveřím.) Ó, pojdte — pojdte, vzácná paní! — Upněte

hrdý svůj zrak zde na to spící neviňátko! Ó, vizte, kterak má sepiaty své něžné ručinky, jak by chtělo milost vyžebrati pro svou matku, jako by tušilo, že je chcete matce odejmouti — v záři nevinnosti stkví se celá bytost jeho — oné nevědomé nevinnosti, kteráž z lítých šelem tvoří beránky a dýku vymyká z ruky vrahovy! — (S bolestným výrazem.) Ó, tento pohled musí vás obměkčit!

Eva (po přestávce, s patrným výrazem pohnutí, blíží se ke dveřím a zpytavě pohlíží do komnaty, pak se zděsí a pádí ku předu). Ha — to jeho obličej! — Nešťastnice! — Nic, nic! — Pane Rumpfe, konejte svou povinnost!

Rumpf (postoupí do předu, dává znamení jednomu ze svých služebníkův, a blíží se ke dveřím).

Trebizonda (v nejhroznější roznícenosti). Zadržte! — Zpátky — (Vleče se k Evě a klesne jí k nohám.) Milostivá paní! — Zde mne vizte na kolenu! — Je to moje dítě — jsem jeho matkou! Odvlečte mne do nejhlubšího žaláře svých hradů, ale s mým dítětem! — Vyžeňte mne z této země, ale s mým dítětem! — Vezměte všecko — všecko, majetek, naději, víru, blaženost budoucnosti — toliko mého dítěte mi neberte!

Eva. Ve vašich slovech se zračí divoká smysluplnost. — Muž, jehož v tomto dítěti zbožňujete, sám se ho odřekl, sám je obětuje; já jen činím, co si přeje a co mi sám nařídil.

Trebizonda (v strašlivém podivení sebeře se ze země). On že se odřekl svého dítěte? — On že je obětuje? — On — jehož jsem nevýslovně milovala, on zahodil nejsvětější, co jediné v tom hříšném světě zasluhuje úcty? — Ó, hanba, hanba, té zdivočilé vášni! — Avšak to dítě náleží mně, a právo pána z Losu tak daleko nesáhá!

Eva. Ale právo Rudolfa císaře.

Trebizonda (po přestávce bolestného pohnutí, sebeře všechnu svou sílu, s velkou odhodlaností). A co — co se stane s mým dítětem?

Eva. Bude vychováno po mé vůli.

Trebizonda. A vy mně přece dovolíte, abych je po čase vídala, s ním se potěšila?

Eva. Toho nepřipustím.

Trebizonda. Jak že? — I tu útěchu chtěla byste mi odeprítí?

Eva. To dítě nemá se nikdy dozvědět, že v y jste jeho matkou.

Trebizonda. Všemohoucí Bože! — Pak ho nevydám a chrániti je chci, jako lvice svoje mládě.

Rumpf (vstoupí do předu). Tu musím, doňo, druhou část svého rozkazu vykonati — vás zatknouti a dítěte násilím se zmocniti.

Trebizonda (prosebně). Milostivá paní, praví se o vás, že jste ctnostná, nábožná až přes míru, vyslyšte aspoň jedinou mou prosbu, že mi po čase dáte zprávu o mém dítěti — že mu nezatajíte jména jeho matky. — Čas a doba vyvrací mnohou zášť a přivádí smíření. Snad i vy někdy budete jinak smýšlet. — Dítě mé pak si na mne vzpomene — já najdu syna svého, on matku svou.

Eva. To se mou vůlí nikdy nestane. Syn mého manžela má vám na vždy zůstat neznám; a kdyby vás přece náhoda svedla, o to se již postarám, že ho nikdy nepoznáte.

Trebizonda (s vášnivou divokostí). Že nepoznám? — Nuže hrdá, necitelná, pošetilá ženo! — Na vzdor tvé vůli osud jinak rozhodne! (Vytrhne z vlasů dlouhou stříbrnou jehlu a běží do postranních dveří k dítěti.)

Eva. Pro Bůh, pane Rumpfe! — Ona dítě zavraždí!

Rumpf (kvapí za Trebizondou). Trebizondo! — zadržte! (Běží za ní do komnaty.)

Helena (uvnitř zkřikne). Trebizondo! zadrž — co činíš?

Eva. Věčný Bože!

Trebizonda (bledá, klesajícím krokem vystoupí z komnaty, vleče se ku předu, pustí jehlu a přistoupí k Evě). Vezměte si teď to dítě! (Potom vrávorá zpět a klesne do stoličky.)

Eva (s výrazem hrůzy). Zavražděno?

Rumpf (vystoupí z komnaty). Nikoli — žije! Toliko jehlou mu do ramena zaryla znamení. — A nyní pryč s ním! (Dá znamení sluhům a odejde s nimi do komnaty.)

Eva. Oh, Jindřichu — Jindřichu! Bůh ti odpust žalostný ten okamžik! — Jsem pomstěna! (Odkvapí do komnaty.)

Trebizonda (po přestávce, pozvedne hlavu, ohlíží se, a když nikoho nespatri, vyskočí vyděšena). Kde je ta strašlivá žena a hrůzonosný její průvodčí? Ne, ne — to nebyla skutečnost — tak se nemůže mateřskému srdci příroda protiviti! — Vždyť jest také ženou jako já — a zajisté chtěla mne jen děsiti a za to potrestati, že mne Jindřich z Losu miluje! — A mé dítě — je posud zde, a posud sladce dřímá. — (Mezi řečí úzkostlivě se blížila ke dveřům komnaty, velmi pozorně a zticha otevře, pohledne do komnaty a pak strašlivě vykřikne.) Ukradeno — ukradeno! — (Vrávorá ku prostředním dveřím.) Henriku! Henriku! Mé dítě!

(Opona rychle spadne.)

Jednání třetí.

Zahrada v příbytku don Césarově na Hluboké cestě. Vzadu vysoká klenba, v ní hodovní stůl, pokrytý jídlý, číšemi a konvicemi. Na stole velké svícny s četnými rozžatými svíčkami. Se strany ozývá se veselá hudba. Za stolem sedí César a hosté.

V ý s t u p 1.

César, Lomnický, Netter, Diviš, Boryně, Giovanni Spinula, Gonsalvo d'Asunar a více hostů. Sloužící přicházejí a odcházejí, přinášejíce a odnášejíce pokrmy.

Při vyhrnutí opony celá společnost zpívá:

Pije naše černá země,
 pije rostlin pestré plémě,
 slunce pije vodu z moře,
 měsíc pije pršky zoře,
 proč mně tedy chcete píti,
 přátelé, zapovědíti?

Všichni (po skončeném zpěvu). Ať žije don César!

César (v rozčilení vyskočí). A moje pomsta!

Všichni. A jeho pomsta!

Lomnický (poněkud již napilý vstoupí s pohárem v pravici za Césarem do zahrady). Nic o pomstě! — Neházejte pelyněk do vína místo líbezného koření. Ať žije veselá mysl! — To je můj přípitek!

César. Aj, Šimone, jaký jsi to dnes nevrlý host, že mému přípitku se vzpíráš?

Lomnický. Nelíbí se mi — a když mi koluje víno v mozku, rozváže se mi jazyk ku pravdě a upřímno-

sti. Nevěřte těm tam za stolem. Jsou to labužníci, jakých běhá na sta po Praze, a jestliže vás kdy štěstí opustí — nechají vás seděti na vrbě, jako byste jen strakou byl.

César. Vlastními slovy tepeš sám sebe. Tys také labužníkem.

Lomnický (s úsměchem). Nejsem, pane Césare, nejsem. Mně požehnala Musa v kolébce a sladkými nakrmila lahůdkami. A stane-li se někdy, že nebudu míti co jísti — nu, pak vezmu věnec bobkový, kterým mě otec váš ověncil, a uvařím z něho lektvar na vyvrácení hladu. — A mimo to dobře víte, že z rozkazu jeho milosti vašeho otce k vaší družině jsem přivtělen — a z náchylnosti k dobrodružným kavalkádám ochotně se ploužím za vámi jak ohon za vlasaticí.

César. Což chceš ze mne vlasatici udělati? — Jsemť vaše slunce, vy pak moji trabanti! —

Lomnický. Ale tam za stolem sedí několik oškli-vých trabantů, jakých se ze všech koutů světa na sta přitoulalo do Prahy, aby nám jako hladové pijavky vysoukaly šťávu. A to mě bolí, že se jich cizokrajné chytrosti více přidržujete, nežli naší domácí moudrosti. Kazí vás a zavlekou ještě do močálů svých neřestí.

César. Aj, ty neunavený mravokárce — jsou to hoši veselí, kteří poznali, že hříchy musí býti na světě, aby mohla obstáti poctivost.

Lomnický. Ohyzdná to spřež! Jen je podporujte ty zahálčivé galány, když běhají po městě. Okolo krku se jim otáčí pěkně nabíraný límec a pod kazajkou nemají košile. Jde-li takový hejsek na frej, nafukuje se a vyšlapuje si, jako krocau na smetišti, klátí rukama, jako zvoník na věži, přehodí si pláštík hned na bedra, hned zas s beder, aby vidín byl spodní jeho šat, který si někde vypůjčil nebo posud nezaplátil. Klobouk si pošupuje brzo s čela na zad, brzo do čela

nebo na stranu jak opilec — v ruce mívá facilet nebo pomeranč, aneb nějakou pestrou kytici. — Jiní zas povrch svého šatu neustále zraky přebíhají, brzo na ruce, brzo na nohy se dívajíce, zdali si pěkně vykračují, zdali fábory a flenky se jim u kolenou pěkně třepají a zdali se hodně klátí v bandaléru bodák placatý. Jiní zas mívají po poledni v pravici párátka, a tak s tím po ulicích až do večera se trdlují, napořád v zubech si šfourajíce, jako by ty vzácné, vonně páchnoucí drobty ze zubů nemohli vyšťourati, a zdá se mi, že by mnohý párátko i s vyšťouranými drobty spolkl. Jiní zas vyhazují z kuřat kůstky a pazourky z oken, anebo si zastrčí pazneht z bažanta za ucho, aneb si vousy chlebovými drobty posypou, aby se myslilo, že stolovali výborně. Jiní zas neustále chraptí a pokašlávají, jakoby se nemohli zbýti té sytosti — zkrátka, tolik mají práce, tolik jídla a mýdla, tolik hřmotu a potu, až je děsno je viděti a slyšeti, a že jsem si často pomyslíl: »Šimone, tyť nejsi hoden suchopárné kůrky chroustati, když se nenaučils takovému živobytí.« A za tou příčinou, abyste to již věděl, done Césare, do vaší školy jsem zaskočil.

César (ve smíchu). Slyšeli pak jste, pánové, jakými rozkošnými barvami vás zde Lomnický maluje?

Netter (za stolem). Svéhlavý to nevlídník!

Diviš Jen ať nevyšplechtá

mnoho barev! —

Spinula. Egli è pazzo! —

Netter. Potajný to hříšník! Zazpívejme mu naši píseň! —

Všichni (u stolu zpívají):

Pije naše černá země, atd.

César. Jak dobrosrdečná to odpověď!

Lomnický (vesel přiskočí). Odpusť vám Bůh všechny vaše hříchy! Ale vaše odpověď se mi líbí!

-- Ať žije Anakreon! Ať žijou milostenky, víno a zpěv! Huttenovo staré přísloví!

Všichni (pozdvihnou poháry). Milostenky, víno a zpěv!

V ý s t u p 2.

Sendivojus se strany. Předešlí.

César (kvapí mu naproti). Nuže — jaké přinášíš zprávy?

Sendivojus. Výborné, veliteli můj! Več bohové se vloží, co tu člověk jiného dělati má, nežli strojiti přípravy ku požitku toho, co milostivě ráčili poskytnouti. Slyšte a jásejte! — Trebizondin milenec, známý vám stavitel Van der Noot, není nikdo jiný, nežli pan Jindřich Ota z Losu. Byl zatčen a ze země vypovězen. — Trebizondě jest z Rudolfova rozkazu dítě odňato, kterým se tak drze honosila, a vám nezbývá nic jiného, nežli těch zdárných okolností použití a obrátiti je ku prospěchu své uražené lásky a své pomsty.

César. A při sám Bůh! to také učiním! Posud mne pálí tvář, kam drzou rukou máchla v přetvářeném cudnosti přepychu. — Porad' mi schytralý člověče, kterak se pomstíti? — Co praví tvůj spiritus familiaris?

Sendivojus. Ten posud jest němý. Toužebné své zraky obrací po zlatě.

César. Zlatými plikami tě zasypu, a kdybych musel svůj hrad Krumlov v kočičí stříbro rozeťřítí.

Sendivojus (povážlivě). Řekněte mi dříve milostivý pane, přejete si posud Trebizondiny lásky?

César. Jak bujný oř po svobodě řehce, tak moje touha lační po jejím objetí. Možná, až se té lásky do syta nabažím, že ji snad zahodím jako shnilé jablko.

Sendivojus (s úsměchem). Takových shnilých jablek jste již mnoho zahodil. — Ale přistupme k věci. — Především musíme se dítěte zmocnit, kteréž jí bylo odňato.

César. Kam jest uneseno?

Sendivojus. V příbytek paní Evy z Losu.

César. A kterak se ho zmocníme?

Sendivojus. Násilím — loupeživým způsobem a co nejrychleji. A při tom musí paní Eva z Losu mysliti, že se Trebizonda nebo její milenec, pán z Losu, této loupeže dopustil.

César. Ha, rozumím! — V tvém mozku zakotvil svůj trůn nejchytřejší ze všech ďáblů. — Co potom?

Sendivojus (v přemítání). Pak — pak donesem krásné Magelóně zprávu, že dítě její bylo zavražděno, a to rukou paní Evy samé, nebo z jejího rozkazu — přirozená to věc a snadno víře podobná, vyličíme-li její žárlivost a chtivost pomsty.

César. Výborně! — A co potom?

Sendivojus. Není pochybnosti, že Trebizonda tomu uvěří, neboť obě ženy prý se nenávidí až na smrt.

César (v napjetí). A pak?

Sendivojus. Pak se objevíte vy u zoufající matky, pochlubíte se, že dítě na živu, že jste je zachránil a vyrval z rukou uplacených vrahů, a že jí dítě vrátíte, jestli se vám láskou odmění.

César (plesaje). Výborný to prostředek!

Sendivojus. Že pak vám klesne v roztouženou náruč, živobytím svým chci zaručiti.

César. Ale což jestli nesvolí, jestli opět mnou pohrdne — co počnem s dítětem?

Sendivojus. Pak dítě zas vrátíme, odkud jsme je vzali, totiž paní z Losu, nechť si je na sladounké hajdaláčky rozdrobí.

César. A kdy tu práci započnem?

Sendivojus. Ještě této noci. — Řekněte mi, můžete se spolehnouti na své souspřežníky tamhle za stolem?

César. Krom Lomnického skorem na všechny, ale zvláště na Vlacha Spinulu a na Španěla d'Asunara. Jsou to odvážliví chlapíci a nehrozí se dýky ani jedu.

Sendivojus. Tím lépe. Lomnického pustíme ze hry, a těchto dvou cizozemců použijeme až do vysílení lotrovských jich paží. — Než ticho! Lomnický stříhá po nás očima — přichází k nám. Mějte jazyk za zuby, ať ničeho nevyzradíte.

César. Skoro se mi již ten vates laureatus počíná protiviti. Svou Musu spouští jako udici do každé vody a když co uloví, spěchá s tím hned do tajné kuchyně mého otce.

Sendivojus. Bez příčiny vám ho císařský váš otec za průvodce neustanovil.

Lomnický (poněkud patrně podnapilý, vrávorá ku předu). Hoj, ty zde, pane Sendivoji — černý ptáku s rypákem káncovým? — Tyť zase svého pastorka na páteř navlékáš, abys vypočtením jeho hříchů také svoje k jeho účtům přirazil.

Sendivojus. Aj, pane Lomnický, vyť jste dnes v růžovém rozmaru.

Lomnický. A umrlčina čpí mi do nosu.

Netter. | Bakchus sedí mu na jazyku!

Diviš. | Satyr mu hledí z podšívky!

César. Jdi na lože a vyspi se. — Moudrost již ti přetéká.

Všichni. Dobrou noc, zemaně bez země!

Lomnický. Já bez země a vy bez halíře! Ano, půjdu na lože — dobrou noc! — Než dříve vám, done Césare, výstrahu dám, jak jsem ji složil ve svém Naučení mladému hospodáři. Je to hezká knížka a pilně se čítá, vytiskl mi ji pan Daniel

Adam z Veleslavína, slavný brus našeho jazyka.
Tam stojí psáno:

Neklad ty přítele sobě,
který pochlebuje tobě,
a v oči tě pěkně chválí,
rovná tě císaři, králi.
Klobouček před tebou smýká,
v mnohém se čistě zařiká,
mluví skrze ústa svatá,
jak by ukrajoval zlata,
a jak od tebe odejde,
v jiném zas způsobu vzejde.
Podá třebas i vidliček,
jsa převrhlý pochlebníček.
Ještě se bude i smáti,
že se dal před tebou znáti,
jako by byl tvým přítelem,
smrdí skrz kůži fortelem.
O tobě dobře nepoví,
a jestli něco málo zví,
mnohem to více rozšíří,
udělá hned ze dvou čtyři.
Protož to nevěř každému,
mluv pravdu bližnímu svému,
neb každý člověk pochlebník,
Jest potajemný vražedník.

Hosté (u stolu). Výborně! — Věnec bobkový!
Věnec bobkový!

Sendivojus. Dejte mu raději bobků na plece!

Lomnický. A tobě kvadrant na lepenku, pane rýžovníku! — Tyť každodenně distiliruješ, reverbiruješ, kalciniruješ, až tvé sublimatorium praská, a když se pak na to tvoje extractum solis skrze okuláry podíváme, jsou to samá recocta, rozvařeniny podvodu a šibalství. — Škoda, že neznám tabellu Rabellinu, abych tě mohl zažehnati do pekel.

Sendivojus. Ustaň, nestydatý jazyku, a hany nekydej na řemeslo posvátné, ku kterémuž vtip tvůj posud nedozrál.

César. Jaký jsi to dnes hranatý panák, že každého ustrkuješ? — Do společnosti šlechticů takový mrav se nehodí.

Lomnický. Co šlechticů? — Hladoleti jsou to, jichžto bohem břich jest. Dejte takovému sobíku jísti, a chcete-li zapře vám nejen vlast, ale i matku i otce svého, tak málo se víže přirozeným zákonem, nežku-li šlechtictvím.

Netter.	}	Ven s ním na povětrí!
Diviš.		Vyneste ho za humna!
Více hostů.		Ven s ním — ven s ním!

César. Fiat justitia, pereat mundus! — Ven s ním!

(Netter, Diviš a více hostů popadnou Lomnického, a odnášejí ho ze síně, neustále při tom křičíce:)

Ven s ním na špikanard! — Na koprník!

Lomnický (mezi tím vyvolávaje.) A s vámi do stáje — vy oslovská kopýtka! — vy netopýři! — vy luňáci! — vy selata! — vy beáni!

(Všichni za ním ven až na Césara, Sendivoje, Spinula a d'Asunara, kteří za stolem spějí. V tom slyšeti vzdálené hřímání a začíná se blýskati.)

V ý s t u p 4.

César, Sendivojus, Spinula a d'Asunar bez Lomnického a ostatních hostí.

César (za Lomnickým se dívaje). Koulejí ho po tarasu dolů — v smích jej doprovázejí. — Tys pomstěn, Sendivoji!

Sendivojus. Však já mu to odplatím. — Ale nyní nesmíme déle meškati. Půlnoc se blíží, a sama povětrnost jest nám přízniva. Čirá je venku noc, a bouřka na blízku — ulice najdeme jak vymety.

César (obrábí se k stolu, kde Spinula a Asunar spí). Hoj, Spinulo! Asunare! Spinulo!

Spinula (probírá se ze spaní). Corpo di Dio! Eh, molto bene! — Kdo volá?

César. Vstaň a přístup k nám — jedná se o tvůj měšec.

Spinula. Ah, signore, io vengo! — Co je vám líbo, illustrissimo signore?

César. Ty vládneš mistrně mečem?

Spinula (usmívavě). Eh — molto bene.

César. A dýkou?

Spinula. Molto bene.

César. A jedem?

Spinula. Oh, molto bene.

César. Tys prošpikován samým molto bene. Toho Španěla tam zbud' a následujte mne. Podaří-li se vám, o čem vás na příhodném místě Sendivoj poučí, hojná odměna vás nemine. — Nuže, Vlachu, porozuměls mé jadrné češtině?

Spinula. Oh, molto bene! (Obrátí se, jde ke stolu a budí d'Asunara.) Su, su! Signore d'Asunar! Su, su!

Asunar (procitne a mne si oči). Su, su! Víno! víno! — Tu mne máte, Césare! — Ký ďábel mne z andalusských rájů vytrhl? — Que se offrece caballero?

César. Vzhůru za mnou, panošové mé pomsty! — Zlato se na vás usmívá — plné poháry malvazu pění se vám v ústrety, a měkká náruč spanilých milostenek radostnou vám chystá pohovu! — Anda! andelante!

(Odejde.)

Sendivojus.	} Po vykonané práci dobře bude chutnati.
Spinula.	
Asunar.	

(Všickni odejdou za Césarem.)

PROMĚNA.

Krokevná ulice. Půlnoc a čirá tma, přerušovaná toliko hojnými blesky. Hrom vždy silněji burácí. Nejzáže na levo stojí dům paní Evy z Losu. K hlavní fortně vede několik stupňů, podle domu táhne se vysoká zeď. V předu v pravo výklenek se střechou, v něm socha a kamenná lavice. Slyšeti hučení silného deště.

V ý s t u p 5.

Lomnický (s pravé strany, klobouk na straně, meč se mu klátí v bandaléru, trochu vrávorá. Patrně, že je velmi napilý, před sebe mumlaje zpívá).

Smrt ukrutná zdrž svou ruku,
a nepuť šíp z svého luku
na zpěváka bídneho,
osudem stíženého!

Aha! Děkuju, pane blesku — to je posud Krokevná ulice. — Ale per Deos immortales! Kterak se dostanu na Linhartskou čtvrt, kde je moje skrovné Brundusium? — V písmě stojí psáno: Za nosem a krok za krokem. — Ale moje kroky se křížují jako na obloze blesky, a můj nos posud nedozrál na karbunkul, aby mně posvítíl až k domovu. — Inu — a tak jsem byl dnes vyhozen, anno domini millesimo quingentesimo nonagesimo nono — hora vespertina a tak dále, a tak dále — z příbytku Césarova na Hluboké cestě — a proč? Poněvadž jsem hříšného Adama těch hejsků obrátil na rub jako ušpiněnou rukavici. — (Silné blýsknutí.) Gratias, pane blesku! Tys teď mým jediným společníkem, a velmi čiperný a laskavý, neboť právě teď ukázals mi lavičku v suchu pod stříškou této sochy. — Pouť má jest daleká, a mokrý déšť sype se z oblak jak o překot.

Sednu si, odpočinu si a počkám, až se ten nepokoj v povětří utiší. (Jde k soše a sedne na lavici.) Ne-sedím sice v tůni jako Diogenes, ale zakopán ve tmě jako krtek, a nejsem-li Diogenem, jsem ještě dost moudrý, že mohu o moudrosti tak dobře přemítati, jako naši Bydžovinové a Flaverinové. — A co je také moudrost? (Začíná usínat.) Moudrost podobá se — jelitu — zvenčí je hladká, kulatá, kluzká — a kdo ji nechytí za cíp, tomu zůstane špejl v ruce, a nádivku vysouká — kuna. (Usne.)

V ý s t u p 6.

César, Sendivojus, Netter, Diviš, Spinula a d'Asunar. Všichni jsou zabalení v černých pláštích, na tvářích mají larvy a na hlavách do čela hluboko vtištěné klobouky. Spinula a d'Asunar nesou žebříky.

Sendivojus (nesa pod pláštěm malou svítilnu, prozřetelně se ohlíží na vše strany). Jsme na místě. Tam stojí dům pánů Těchobuzských.

César (přidušeným hlasem k svým společníkům). Ota z Losu — jest naše heslo; pamatujte si to, Myrmidoni. Tam stojí Ilium, a chytrost Odysseova vede naše kroky. — Ty, Sendivoji, zůstaneš zde v ulici na stráži. Ty, Nettře a Diviši, polezete s námi přes zeď a počkáte na zahradě, abyste na zavolání byli hned po ruce, kdyby vás bylo potřeba. My tři, já, Spinula a d'Asunar, vrazíme do domu do nejtajnějších komnat, přepadnem paní z Losu, vyiveme ji z ložnice a s dýkou v pěsti dítě na ní vynutíme. Kdo se nám do cesty postaví, budiž skolen! — Vzhůru, Spinulo, d'Asunare! Přistavte žebříky. — Ať žije pomsta!

(Spinula a d'Asunar přistaví žebříky blíže ratolesti stromu, který stojí za zdí. César, Netter a Diviš přelezou, po nich Spinula a d'Asunar.)

Sendivojus (postoupí trochu ku předu). Ano, ať žije pomsta! — Pro záhubu tvého otcovského srdce, Rudolfe, vodím syna tvého po cestách skutků zlých, abys poznal, že pomsta žije i po letech, když srdce vadne a plamen mladistvého života již vyhasíná. — Rudolfe, tys druhdy choť mou porušil, a César, plod té hříšné lásky, stal se vychovancem tvého hříchu a bohdá tvoje otcovské srdce poruší. — To budiž moje poslední práce, pak milerád svou hlavu složím do hrobu.

Lomnický (ze spaní). Beáni! Beáni! A ten padouch Sendivoj!

Sendivojus (se lekne). Slyš! — co to? Kdo zde mluvil? (Svítlí do všech koutů a spatří Lomnického.) Ha, ďáble! To Lomnický! — Snad všecko slyšel — vyzradí nás! — To se nesmí státi — hrom a peklo! Nesmí déle žíti! (Vytasí dýku a kvapí k němu.)

Lomnický. Beáni! Beáni! — Kam to kůzle vlečete?

Sendivojus. Stůj! — Jest opilý, a jak se zdá, mluví ze spaní. A přetvařovati se ten poctivý hlupec neumí. — Jiným, veselejším způsobem na něm se pomstím. (Svleče plášť a Lomnického jím přikryje, pak položí vedle něho klobouk a larvu.) Tak — odpočívej sladce, pěvče medový! Snad tě zde najdou a budou mysliti, žeš byl pomocníkem při té loupeži, a pak tě snad do mučírny odvedou, aby na tobě skřipcem vynutili přiznání k věci, o kteréž ničeho nevíš.

(V domě se ozývá temný hluk a volání: »Pomozte! Pomozte! Loupežníci! Vrahové!« Mezi tím Césarův hlas: »Ota z Losu! Ota z Losu!« — Potom břinkot mečů.)

Sendivojus. Slyš — v domě hluk a volání Břinkot mečů — snad se nepodařilo!

(Hlavní fortna se rozlítne, César s obnaženým mečem, za ním d'Asunar s dítětem, Spinula kryje mu záda, potýkaje se se sloužícími paní Evy, kteří se z domu řítí, volajíce: »Loupežníci! Pomoc, pomoc!«
Netter a Diviš přelézají zeď.)

César. Ota z Losu! Ota z Losu! — Vítězství, kořist jest naše! — Pryč, pryč!

(Odkvapí, ostatní za ním. — V tom slyšeti troubení ponocných z ulic.)

Lomnický (procitl). Co to bylo? Kde to jsem? Zdálo se mi, jako bych byl slyšel volání o pomoc a břinkot mečů!

V ý s t u p 7.

Jehoň s taseným mečem vypadne z domu, za ním as šest sloužících s pochodněmi a meči. Se všech stran počínají se sbíhati ponocní, ozbrojení oštěpy a nesoucí svítilny. **Lomnický.**

Jehoň (ukazuje na levo). Tam zaskočili do ulice — za nimi! Za nimi!

(Někteří z ponocných odkvapí v tu stranu.)

Lomnický. Kýho výra — co se tu děje?

Jehoň. Kdo to? Stůj! — Ha, co vidím? — To jeden z těch padouchů, zahodil plášť a zakuklení. — Chopte se ho!

(Sloužící obklopí Lomnického.)

Lomnický. Proč chopte se ho? — Pozbyli jste rozumu?

Jehoň. Tys loupežník — ukradls tam z domu dítě!

Lomnický. Co? — já? — (V smíchu.) Dítě ukradl? — Nejpoctivější člověk snad v celé Praze —

Jehoň. Pryč s ním — do šatlavy! — Tam se na tvou poctivost lépe podíváme — mučírna ti rozváže jazyk.

(Sloužící jej chopí.)

Lomnický. Co, vy padouchové! — Mučírna mně? — Já jsem Lomnický a ne loupežník! — Jsem člověk jehňátko, nevinný jako děťátko!

Jehoň. Pryč s tím jehňátkem!

Sloužící. Do šatlavy s tím děťátkem!

Lomnický (zlostně). Osudná noci! — Vyhozen, potupen, zatčen, do šatlavy vlečen! — Já krádce dítěte! — Holomci, vy sami jste loupežníci, nebo jste mne zde na ulici ukradli. — Boží blesk na vaše rohy — na vaše kopyta!

(Opona spadne.)

Jednání čtvrté.

Příbytek u Trebizondy jako ve druhém jednání.

V ý s t u p 1.

Ota z Losu prostředkem. **Helena** se strany.

Ota (volaje za scénou). Trebizondo! Trebizondo!
(Kvapně vystoupí.) Kde je Trebizonda?

Helena. Probůh, pane z Losu! — Vy zde?

Ota. Ano, já to jsem — proč se tomu divíte? — Přicházím z Těchobuze a všechno jsem upravil na cestu. Čas můj vypršel — musím opustiti Prahu a Čechy. Trebizonda půjde se mnou. Bez ní není pro mne místa na světě.

Helena. Trebizonda — s vámi? — Ó, věčný Bože!

Ota. Čeho se lekáš? — Co věští tvůj žalostivý pohled?

Helena. Ó, milostivý pane! Hrůzyplná sprchla pohroma na tento dům.

Ota. Pohroma, ježto mne dostihla, také Trebizondu s sebou urvala. — Co víc?

Helena. Mnohem strašlivější osud sklátil Trebizondu. Její — vaše dítě —

Ota. Bylo jí z rozkazu císařova odňato — to vím.

Helena. Odňato a této noci — zavražděno.

Ota. Zavražděno?! — Co pravíš?

Helena. Ano — zavražděno. Byl zde mistr Sendivoj, bezpečnou nám donesl o tom ukřutenství zprávu.

Ota (v hrozném roznícení). A kdo — kdo se toho strašlivého skutku dopustil?

Helena. Paní Eva z Losu — tak tvrdí Sendivoj. Chytře vymyšlenou bájku rozhlásila po Praze, že prý dům její v Krokevné ulici loupežně byl přepaden a dítě odneseno zakuklenými ozbrojenci. Ba svou drzou ohavnost tak daleko napjala, že hanebné unesení dítěte klade vám a Trebizondě na bedra. — Dítě však jest zavražděno. Zkrvácený křížek z perle se šíje dítěte, který Sendivoj Trebizondě doručil, jest toho důkazem.

Ota. Ó, ukřutná, nelidská ženo! — V beránčím rouně vlku krvavý! — V útlém neviňátku vraždou stíháš naši lásku a tisícere dýky vrážíš v srdce mateřské. Ty nejsi matkou splozena, tys nepoznala mateřského zulíbání, ni pěstot ani péči mateřských! Tys ďáblem splozena, peklo tebe na povrch země vyplilo jako jedovatou bylinu! — A Trebizonda?

Helena. Ubohá matka zápasí s šílenstvím.

Ota. Všemohoucí Bože! — S šílenstvím?

Helena. Vizte sám — zde přichází.

V ý s t u p 2.

Trebizonda v černém oděvu, bledá, vlasy majíc rozhárané, upřeným zrakem před sebe hledíc, kráčí dlouhým krokem do předu. Helena a Ota z Losu stojí v zadu. — Velká přestávka.

Helena (z ticha k ní přistoupí). Trebizondo — je zde někdo, který ti přináší útěchu.

Trebizonda. Útěchu — mně? — Zním jen jedinou útěchu — poslední, a tou je — smrt. O krásná, spanilá smrti! — vonně páchnoucí kostlivče! — Sem pojd' — sem! — bych mohla vyměnit veškerou nádheru bujně planoucího života za tvůj ledový a mrtvý nedostatek. — Zřítelnice zraků svých vložím v kostnaté dŭlky tvé lepenky — v prázdnu čelist nasázím skvělou perlovinu zubů svých — lysé spánky přikryju hustým závojem svých kadeří — všecko, všecko tobě daruji — i srdce krvácející — a nic jiného za to nevezmu, nežli hlodající hady a ještěry hrobů tvých a trochu pýru, jímž bych zasypala dech svůj stonavý.

Ota (žalostivě zastře si tvář). Ó světice boží!

Helena. Drahá Magelóno, z tebe mluví šílenství.

Trebizonda (s úsměchem). Šílenství? — To lžete, krásná paničko — já nejsem šílena. — Zde vizte, to je moje pravice, a co teď v ruce držím, to jsou moje vlasy — a jmenujuse Trebizonda — a Jindřich jest můj milenec — a Henrik jest mé dítě, a to odpočívá dole — hluboko — v tmavém hrobě. — (S pláčem.) Ó nejsem šílena! — Jáť bych si ovšem přála abych byla šílena, neb pak bych zapomněla na sebe — zapomněla bych na své neštěstí, na své dítě — na všecko, co mne kdy milovalo a nenávidělo. — Ó Heleno, prosím tě, zavolej některého mudrce z vysoké kolleje, anebo slavnou Vestonii

anebo Albertinu, aby mne učili šílenosti. — Tys nikdy dítěto neměla!

Helena. Ty se nyní svým žalem bavíš, jak druhdy se svým dítětem.

Trebizonda. Ano, pravdu díš. — Žal můj zastupuje nyní místo mého dítěte. Kdekoli jsem a kráčím, žal stojí vedle mne, líhá v postýlce mého dítěte, obléká se v jeho sukničku, jak ono se usmívalo, žal můj se též usmívá, s blekotáním věsí se mi na krk a líbá mne a laškuje, zrovna jak ono činilo. A proto také jak svoje dítěto žal svůj miluji — a žal svůj si tak snadno nedám vzíti a zavraždit.

Ota. Ó Trebizondo, což tvé srdce tak nemírně je přeplněno žalem, že já v něm nenalezám místečka?

Trebizonda (zádumčivě naň hledí). Aj hle — co vidím? — Tys to, Jindřichu?

Ota. Bohu díky, že mne poznáváš!

Trebizonda. Ano, znám tě — znám jasné oko, kterým jsem jak oknem shlížela v tichounký příbytek tvé duše — čelo, na němž stojí psána ducha velebnost — onen hlas, kterýž mne sladkým zvukem jako slavík z rána probouzel a k večeru šepotem lásky konejšil. — Jdi, Jindřichu, jdiž — opust mne nešťastnou — čas lásky vypršel!

Ota. Nikoli — jsi moje Trebizonda a zajisté mne posud miluješ.

Trebizonda. Jsi na omylu. Holubice láska ze mne vyletěla, a vtělená pomsta stojí před tebou. Dej mi rukojemství, že i ty osedláš pomsty komoně, černého jak noc a z chřípí hrůzu soptícího — pak se zavěsím na jeho kopyto, vléci se dám prachem, úskalím veškerého světa, až najdu skrýši oné bledé, hrdé vraždy, kteráž mi ostrým drápem rozervala milátko.

Ota. Pozdrav se na rozumu a v srdci. — Přijde čas, že Evu z Losu potrestám.

Trebizonda (s hrozným důrazem). Eva z Losu? Ano, Eva z Losu! — Tys je vyřkl, to strašlivé jméno. — Není to již bledý měsíc na hřebeně hrdého oblaku, nýbrž krvavé slunce, když s mrakem zápasí. Já však tam vylezu, v onu nadvětrnou říši, strhnu je s ctnosti blankytu a ďábla na pranýř postavím, v němžto lidé posud ctili anjela. — Aj hle — Jindřichu — vidíš? Tam se plouží — šat její šustí — v levici drží pochodeň v pravici dýku — vraždychtivost srší jí z brv! A — vidíš? Tamhle je komnata — a ta strašlivá žena — vleče se blíž a blíže — sahá na kliku — otvírá dvěře — a tam odpočívá dítko — útlé, nevinné — jak růžové poupátko — a ona — ona! — (Zkřikne.) Ha! ustaň, vražednice — ustaň! — (Napjatě hledí do prázdna a pak šepce.) Dost — dost — to je krev — již jdu — pomsta! pomsta! pomsta! (Stranou se odvěče.)

Helena. Pro Bůh! — co obmýšlí?
(Odejde za ní stranou.)

V ý s t u p 3.

Ota z Losu (samoten). Ó, jak spanilý to duch zde zahuben jedním — jediným rázem. I láska moje v jeho zkáze pohřbena. A ty, Evo, tys toho všeho jedinou příčinou! — Sama jsouc ženou, sama matkou — strhalas pečeť nejsvětější z lůna přírody, a v zapření vlastní své bytosti, hanebně postavilas se v čelo šelem divokých. — Avšak nikoli! tak snadno neprojdeš! — Jsem vypovězen — ano, než bez pomsty na cestu se nevydám. — Ze semene hříšných poměrů urodil se hříšných skutků plod. Vražedný šíp z luku osudného vyletěl — nuže, nechť letí dále, až kam slepá, nevědomá vášeň sahá, a musí-li to býti, nechť mne s sebou strhne v záhubu. — Nyní však co nejrychleji k Evě. (Chce odejít.)

V ý s t u p 4.

Lomnický. Předešlý.

Lomnický (ještě za scénou.) Pusťte mne — pusťte mne! Musím s ní mluvit! — (Kvapně vystoupí.) Aj, hle — (pro sebe) nějaký kavalír? — Honím se za smutkem, a zde, tuším, strojí se veselost. (Nahlas.) Račte odpustit, pane —

Ota. Co se líbí?

Lomnický. Hledám doňu Trebizondu.

Ota. Trebizonda odumřela světu — zde jí nehledejte již.

Lomnický. A kde jinde tedy bych ji našel? To přec její příbytek.

Ota. Ano, to posud její příbytek.

Lomnický. Přicházím v záležitostech jejího dítěte.

Ota. Jejího dítěte? — Člověče, cos to děl?

Lomnický. Bylo jí uneseno a zavražděno?

Ota. Uneseno — zavražděno! Ano, ano!

Lomnický. Přišel jsem tomu lotrovství na stopu, a chci Trebizondu tam dovésti, kde je snad živé aneb mrtvé nalezneme.

Ota. Všemohoucí Bože! živé snad? Ó posle nebes! Já — já půjdu s tebou — ona je neschopna vás následovati.

Lomnický. Vy? — Nemýlím-li se, tedy jste vy, pane, oním stavitelem —

Ota. Nemařme času — kde a jaká je ta stopa?

Lomnický. Známeť jen jediného padoucha, a ten dítě má, musí je mít — Sendivoj.

Ota. Sendivoj?

Lomnický. Ano — Sendivoj. Ten chytrý pavouk ve vlastní zapletl se síti. — Včerejší noci byl jsem na ulici, kde jsem usnul, jako souspřežník loupežníků toho dítěte zatčen a do šatlavy odveden. A to

pouze proto, že našli u mne plášť, kterýmž mne spícího některý z těch padouchů přikryl, abych místo něho uvázl ve skřípci. Na štěstí našel jsem v mošně toho pláště psaný list, a k svému potěšení poznal jsem písmo — Sendivojovo. Dnes ráno k osmé hodině na půl orloji byl jsem obeslán před vlastní osobu císařovu a ze svého vyznání hned na svobodu propuštěn — a při sám Bůh! svobody své použiju k tomu, abych těm holomkům týž lep, na kterýž mne tak krásně chtěli posaditi, otřel o hubu.

Ota. Ó šlechetný muži, mluvíš k otcí toho dítěte! — Ó rychle pryč — nechť dítě nalezneme a zoufající matce doneseme. Kdyby šla naše cesta do pekel, kráčím za tebou.

Lomnický. Nu, peklem trochu zapáchá ta mastičkářská kuchyně našeho Sendivoje. — Bůh dej, abychom dítě našli!

(Kvapně odejdou.)

PROMĚNA.

Velká síň v domě paní Evy z Losu. Uprostřed vysokým obloukem hlavní vchod. Po stranách dvéře do vedlejších komnat. V předu po obou stranách stoly a vysoké stolice.

V ý s t u p 5.

Eva z Losu a Jehoň se strany.

Eva. Žádné stopy dále po té loupeži?

Jehoň. Žádné, milostivá paní, než jediné heslo: Ota z Losu! — Po všech ulicích, po všech zákeřnických doupatech slídili městští desátníci, ba i Trebizondin příbytek z vašeho rozkazu byl špehován —

nikde nic, a jen osudné heslo: Ota z Losu — zůstalo nám kořistí.

Eva. Jdi, Jehoni, a dej pilně hledati, zdali Ota z Losu mešká v Praze.

Jehoň (se ukloní a odejde).

V ý s t u p 6.

Eva samotna.

Mne nezklamete, hříchu snoubenci! — Co já zde v samotnosti kalich života ze vřelé touhy po srdci a lásce sobě nalévám, chcete vy rozkošmi pozemskými plýtvati v úplném spojení jako šťastný trojlist v říši blažených. Myslíte, když se vám podařilo klamným mumrajem pokladu sobě dobytí, jež jsem na úkor vašeho blaženství vám odňala, že stále pokvete zhýřilého života kužel listnatý? — Ó, nikoli! — Také orel na výsluní oslepl, a létavého odvážlivce strhla s báně hvězdnaté prška vrtkých osudů. — Aj, hle, vidím vás v obrazivosti rozpáleného mozku! — Ležíte si v náručí, oko v oku, ústa na ústech, na lících ruměncem chtivé vášně planoucí — na jeho kolenou vidím sedět malého Henrika, jak s jeho rouchem pohrává, do tváře jej štípe, aneb zas v jeho kadeřích si laškuje — ó, toť obraz rodinného blaženství! — A já — já — samotna, opuštěna, opovržena! Bez lásky a soucitného přítele za živa jako v hrobě zakopána! — (V tom se ozve temný hlas trojího udeření na zvon domovní.) Slyš — jak žalostný to zvuk mého domovního zvonu! — Jako by již skutečně zvonil ku pohřbu! — Kdo to?

Jehoň (prostředkem vystoupí). Milostivá paní, nějaká dáma ve smutku chce s vámi mluvit.

Eva. Ve smutku? — Nechť vejde. Kdo moji barvu nosí, jest mi vítán.

Jehoň (odejde).

V ý s t u p 7.

Trebizonda v černém oděvu, tvář zastřenu majíc
černým závojem. **Předešlá.**

Trebizonda (vážným krokem vystoupí prostředkem, kráčí do předu, kde nepohnutě stane).

Eva. Co to znamená? — Kdo jste, vzácná dámo?

Trebizonda (odhrne závoj, odhalí bledou svou tvář a bez hnutí hledí na Evu).

Eva (v rozjitření). Ha — Trebizonda!

Trebizonda. Ano — Trebizonda. Stojíme si po druhé jako dva nepřátelské voje naproti. — V ústech praků hromonosné ryky, v očích jedovaté šípy, v srdcích břitké meče. — Aj, znáte-liž mne posud, etnostná paničko?

Eva. Co vás přivádí do mého domu?

Trebizonda. Hlad a žízeň a zima. Jsemť hladova po svém dítěti, a na jeho teplém srdéčku ráda bych ohřála srdce své.

Eva. Nestoudný jazyku, hledej je ve svém doupěti.

Trebizonda. Není ho tam již. — Jsemť opuštěnou holubicí na uschlé ratolesti sedící, a oplakávám mládě, jež mi luňák uchvátil. — (Vztekle vypukne.) Hrdá ženo! Tys ten luňák — vrať mi moje mládě!

Eva. Jste šílená?!

Trebizonda. Nejsem — při sám Bůh! nejsem — ač mi to všichni říkáte. Stojím tobě na blízku, a rozum můj pozbývá vší chorobné bolesti! Děsivé sny mne pouštějí, duch můj jako velikán prasněť zvaných zdvihá mohutné údy a hromovým hlasem se táže: Kde je moje dítě?

Eva. Mne se tážeš?

Trebizonda (divoce). Ano — tebe. Tys mi je ukradla — tys vyrvala mateřské srdce z klidné schránky prsou a pošlapala je nohama nenávisti jako

vzteklá furie. Ty, ty, tys to učinila! — Vrať mi moje dítě!

Eva. Strašlivá ženo — strašlivější ve svém přetváření, ty o něm víš lépe.

Trebizonda. Ano, nešťastnice! Vím o něm. (S pláčem.) Vím, že nešveholí útlým jazýčkem — že neotvírá rtíků k sladkým pamlskům — že se neusmívá z očiček milostných — že nevztahuje ruček po své matince — že nepláče a nestoná — vím — vím, že nedýše a že nežije — a tys je zavraždila!

Eva. Ničemná lhářko! — Tvým návodem a přičiněním tvého milána bylo dnes v noci odtud uneseno — jestli je kdo zavraždil, učinilas to ty!

Trebizonda. Nikoli — posud jsem nevraždila ani nejútlejší mušky v záři sluneční — v tom řemesle stalas ty se mojí mistryní! Já neumím vraždit živoť nevinný — nýbrž hříšný, úkladný! (Vytasí dýku.)

Eva. Nesmyslná! Co počínáš? — Zpátky! — (Kvapí do zadu.) Pomoc, pomoc! Jehoni!

Trebizonda (táhne po ní a neobyčejnou silou mrští Evou do předu). Nežli se dovoláš, jsem pomstěna! (Vrazí jí rychle dýku do prsou.)

Eva (vzkřikne). Ha! — Vražda! — vražda! — Ota z Losu! — Odpusť mi — Bože — moje hříchy! (Vrávorá nazpět a klesne umírajíc do stolice.)

(V tom se ozve prudké zvonění na dům.)

Trebizonda (divoce na Evu hledí). Aj, výborně jsi mi posloužil, břitký nástroji! Zrovna do srdce zasadila jsem růže květ! — Nyní jest mi volno — v mozku se mi vyjasnívá — černá blána zraků mých se protrhla — růžová vidím tam oblaka — a hle, na nich se houpá ve zlatém voze sedící můj Henrik — pomstěn a blažen — v pravici drží lilii — usmívá se — ručky po mně vztahuje — kyne mi — ano, ano — již jdu, Henriku můj! — (Vrazí si dýku do prsou)

a klesá na zem na druhé straně vedle stolice. — Za scénou se ozve Otův hlas volající: »Trebizondo! Trebizondo!«) Marné volání — pouť má již — dokonána!

V ý s t u p 8.

Ota z **Losu** v náruči nesa malého **Henrika**, za ním **Lomnický** a **Jehoň. Předešli.**

Ota. Trebizondo! — Zde tvoje dítě! — Na živě — a zdrávo!

Trebizonda (procitujíc). Moje — dítě —?

Ota. Všemohoucí Bože! — Co vidím?

Lomnický. Svrchovaná nebesa! — Zde zuří smrt!

Jehoň. Světice boží! — Moje paní! — Vražda! vražda! vražda! (Odběhne a hned potom je slyšeti neustálé zvonění.)

Ota. Ó, nešťastnice! — Ty umíráš, a Henrik je na živě!

Trebizonda (umírajícím hlasem). Henrik? — Kde — kde — kde — (Vleče se mu v ústrety a vztaňuje po dítěti náruč.)

Ota (vloží jí dítě v náruč).

Henrik. Matinko!

Trebizonda (obejme a políbí je). Henriku! — Odpusť — Bože — mi vraždu — Evy — z Losu — (Klesne nazpět a umře.)

Ota (obrátil se k Evě). Také Eva! — Ó, hrůzonošný osude!

Lomnický (s pozdviženým zrakem k nebi). Hříchu osení zde anděl míru smrti srpem zprostíral!

V ý s t u p 9.

Jehoň, služebníci a **služky** paní **Evvy** z **Losu** postaví se truchlivě po obou stranách u vchodu. Potom šest halapartníků, kteří v zadní klenbě v pořadí se po-

staví. Vystoupí **Rudolf**, za ním **Rumpf** a **císařský prokurátor**. Posléze **César** a **Sendivojus**, provázeni jsouce dvěma sluhy prokurátorovými. **Předešlí**.

Rudolf (při vstoupení). Ne, ne — to není možná! Tak strašlivě slepý osud nemůže zuřiti mezi tvory duchem nadanými!

Rumpf. A přec, milosti — zde leží obě mrtvoly.

Rudolf (ohlédá se po obou mrtvolách, pak po přestávce dlouhého přemítání). Zde i moje pomoc již nestačí! — Avšak marně jsem nevstoupil do toho domu! — Před tváří těchto zmařených životů budu přísným, spravedlivým soudcem! — Kde bylo dítě nalezeno?

Lomnický. V příbytku Sendivoje.

Rudolf. Osirelo — já budu mu otcem. — Vy, pane z Losu, zapovězené lásky zlý zde nalezáte následek. — Odebeřte se do Uher, tam zuří válka s Turky; přičiňte se, abyste čestnou smrt tam našli. — A nyní k tobě, Césare, zlý původce žalostného toho zmatku zde! — Sem pohlédni, to je tvoje dílo!

César (zasmušile). Jen na polo — Sendivoj má druhou polovici na duši.

Rudolf. Rumpfe!

Rumpf (předstoupí).

Rudolf. César budiž odveden na hrad Krumlovský — tam ať kat na něm vykoná poslední svou práci.

Sendivojus (u zatvrzelém smíchu). Punto reverso dostane do šíje, pane Rumpfe! — Vy jste nad Césarem pomstěn, a já — nad Rudolfem!

Rudolf. Zadrž, ničemníku! — Znáš tvou tajnou myšlenku! — (K císařskému prokurátorovi.) Ty, prokurátore, Sendivoje si vezmeš na starost. Moje slovo zní: Ad patibulum!

(Opona rychle spadne.)

Z nakladatelství I. L. KOBRA v Praze

//////////////////// Vyšlo: //////////////////////

- Amnon a Tamar.** Tragedie v 5 jedn. od Vít. Hálka.
120 str., 40 h.
- Andromacha.** Truchlohra v 5 jedn. od J. Racinea. 78 str.,
48 h.
- Angelina.** Truchlohra ve 4 jedn. od F. Turinského.
94 str., 80 h.
- Arria Paetus.** Histor. obraz v 5 jedn. od J. Wenziga.
80 str., 48 h.
- Běla.** Činohra v 5 jedn. od V. Kl. Klicpery. 80 h.
- Blaník.** Dram. bájka v 5 jedn. od V. Kl. Klicpery. 80 h.
- Boleslavovci.** Činohra v 5 dějstvích od V. Kl. Klicpery.
80 h.
- Boleslav Ryšavý.** Truchlohra v 5 jedn. od G. Pilegra-
Moravského. 120 str., 80 h.
- Břinkalovy trampoty.** Veselohra ve 3 jedn. od F. F.
Šamberka. 67 str., 90 h.
- Bulhar.** Truchlohra o 1 jedn. od S. K. Macháčka. 26 str.,
40 h.
- Cesta do Afriky.** Zpěvohra ve 2 jedn. od Westa a
Genéa. 60 str., 20 h.
- Cesty veřejného mínění.** Veselohra v 5 jedn. od Fr. V.
Jeřábka. 92 str., 1 K.
- Cid.** Tragedie v 5 jedn. od P. Corneillea. 69 str., 20 h.
- Ďáblem posedlý.** Veselohra ve 3 jedn. od d'Épagny et
Dupin. 76 str., 40 h.
- Děvče Lyonské aneb Láska a pýcha.** Drama v 5 jedn.
od sira Ed. Bulwera. 75 str., 40 h.
- Don Juan.** Zpěvohra ve 2 jedn. od Lorenza da Ponte.
107 str., 60 h.
- Drahomíra.** Dramat. obraz ve 3 jedn. od J. Dvorského.
50 str., 60 h.
- Dvě krásných očí.** Veselohra v 5 jedn. od Fr. Zákrejse.
74 str., 40 h.
- Egmont.** Tragedie v 5 jedn. od W. Goethe. 66 str., 50 h.

- Eliška Přemyslovna.** Truchlohra v 5 jedn. od V. Vlčka. 144 str., 1 K 20 h.
- Eymenidy.** Tragedie Aischylova. 102 str., 40 h.
- Grachus, tribun lidu.** Tragedie v 5 jedn. od Z. A. Wilbrandta. 96 str., 40 h.
- Hamlet, princ dánský.** Truchlohra v 5 jedn. od V. Shakespearea. 152 str., 60 h.
- Ifigenia v Taurii.** Tragedie v 5 dějstvích. Napsal W. Goethe. 93 str., 80 h.
- Jan Hus.** Drama v 5 jedn. od Jos. K. Tyla. Repert. hra Národ. divadla. 166 str., 1 K.
- Jediná dcera.** Fraška o 1 jedn. od hraběte J. Alex. Fredra. Připojeno: **Šesnáciletá královna** od Bayarda. 108 str., 60 h.
- Jen žádný sněm.** Fraška ve 3 jedn. od F. F. Šamberka. 58 str., 80 h.
- Jiříkovo vidění.** Báchorka se zpěvy a tanci v 5 jedn. Repert. hra Národ. divadla od J. K. Tyla. 68 str., 40 h.
- Jiskra.** Veselohra o 1 jedn. od Ed. Paillerona. 38 str., 20 h.
- Jobovi přátelé.** Veselohra ve 2 jedn. od Adama Asnyka. 56 str., 20 h.
- Kapitola I., II., III.** Veselohra o 1 jedn. od G. Pflagra Moravského. Připojeno: **Telegram** od téhož. 84 str., 80 h.
- Katinka Heilbronská** aneb **Zkoušení ohněm.** Histor. činohra rytířská o 5 jedn. od J. Kleista. 176 str., 80 h.
- Konec vše napraví.** Veselohra o 5 jedn. od V. Shakespearea. 111 str., 40 h.
- Koruna.** Dramat. báseň o 5 jedn. od Jos. Wenziga. 92 str., 50 h.
- Krejčí a švec.** Fraška se zpěvy ve 3 jedn. od Jos. Štolby. 72 str., 72 h.
- Lékař své cti.** Dramat. báseň ve 3 jedn. od P. Calderoua de la Barca. 116 str., 50 h.
- Macbeth.** Truchlohra v 5 jedn. od W. Shakespearea. 93 str., 40 h.

- Malíř co Pygmalion čili Básníkův tajný plán.** Veselohra ve 3 jedn. od J. Wenziga. 63 str., 40 h.
- Malíři.** Veselohra ve 3 jedn. od Wilbrandta. 77 str., 1 K.
- Márinka.** Hra o 1 jedn. dle Goetha upravil Fr. L. Čelakovský. 20 str., 32 h.
- Misanthrop.** Veršov. veselohra v 5 jedn. od Molièra. 96 str., 40 h.
- Národní hospodář.** Činohra od Fr. Zákrejse. 95 str., 40 h.
- Nové drama.** Drama ve 3 jedn. od dona Estébaneza. 73 str., 32 h.
- Ochotník divadelní.** Díl III. sv. 6. Obsah: **Byl v Paříži.** Fraška o 1 jedn. od Jankeho. — **Boucharon.** Veselohra o 1 jedn. od F. F. Šamberka. — **Divadelní popěvka** atd. 62 str., 60 h.
- Ochotník divadelní.** Díl IV. sv. 1. Obsah: **Už ho máme.** Žert o 1 jedn. od Jos. Jiř. Stankovského. **Patriarcha Jakub** aneb **Pražští studenti.** Činohra ve 4 jedn. od Benedixe. 78 str., 60 h.
- Ochotník divadelní.** Díl IV. sv. 2. Obsah: **Hej Slovane!** Žert o 1 jedn. od Jos. Jiř. Stankovského. — **Dobrou noc, Růženko!** Hra ze života o 1 jedn. od K. B. Upravil E. Aschenbrenner. — **Sedmý den před svadbou.** Fraška v 1 jednání od Em. Pohla. — **Divadelní řiditel.** Komický výjev od J. J. Stankovského. **Divadelní popěvky** atd. 78 str., 60 h.
- Ona mne miluje.** Veselohra ve 2 jedn. 45 str., 60 h.
- Ona nepřichází.** Žertovný výstup od M. J. Montjoye. Cena 40 h.
- Ostrouhali.** (Spudlovali). Veselohra o 1 jedn. od Kaz. Zalewského. 40 str., 20 h.
- Panna Orleanská.** Romant. tragedie v 5 jedn. od F. Schillera. 190 str., 80 h.
- Poklad.** Veselohra o 1 jedn. od Fr. Coppéea. 34 str., 20 h.
- Pražané v r. 1648.** Dramt. báseň v 5 dějstvích od Fr. Turinského. 134 str., 80 h.
- Prometheys.** Tragedie Aischylova. 99 str., 40 h.

- Půjčka za odplátku.** Veselohra ve 4 jedn. od S. K. Macháčka. 118 str., 80 h.
- Romeo a Julie.** Truchlohra v 5 jedn. od V. Shakespearea. 141 str., 60 h.
- Rosenberk.** Dramatický žert o 1 jedn. od B. Jandy. 30 str., 24 h.
- Ruy Blas.** Drama v 5 jedn. od Viktora Huga. 175 str., 60 h.
- Sklenice vody aneb účinky a příčiny.** Veselohra v 5 jedn. od E. Scribea. 106 str., 80 h.
- Stará liška nad mladou.** Veselohra ve 3 jedn. od hrab. Alex. Fredra. 89 str., 40 h.
- Strakonický dudák.** Národ. báchorka se zpěvy o 3 jedn. od Jos. K. Tyla. 91 str., 40 h.
- Syn člověka aneb Prusové v Čechách.** Drama ve 4 dějstvích s předehrou. Napsal Fr. V. Jeřábek. 92 str., 1 K.
- Šestnáctiletá královna.** Veselohra ve 2 jedn. od Bayarda. Cena 60 h.
- Tajemné psaní.** Dram. kratochvíle o 1 jedn. od H. Jirečka. 39 str., 44 h.
- Telegram.** Veselohra o 1 jedn. (Připojeno: Kapitola I., II. a III.), Od G. Pflagra-Moravského. 84 str., 80 h.
- Timoleon.** Histor. činohra v 5 jedn. od Jos. Wenziga. 73 str., 40 h.
- Tři hrabata najednou.** Veselohra ve 4 jedn. od V. Kl. Klicpery. Cena 80 h.
- Veselé ženy windsorské.** Veselohra v 5 jedn. od V. Shakespearea. 104 str., 40 h.
- Virginie.** Truchlohra ve 4 dějstvích od Fr. Turinského. 311 str., 80 h.
- Záhuba rodu Přemyslovského.** Tragedie ve 4 jedn. od F. B. Mikovce. 68 str., 20 h.
- Zasnoubení při pohřbu.** Původní činohra ve 4 jedn. od V. Kl. Klicpery. Cena 80 h.
- Záviš.** Truchlohra v 5 jedn. od S. K. Macháčka. 110 str., 80 h.
- Ženichové.** Veselohra v 3 jedn. od S. K. Macháčka. 64 str., 80 h.
-

DIVADLO

